

Klientki czeskokocieszyńskiego DPS z terapeutką Moniką Kovářową w trakcie poznawania podstaw pracy z komputerem. Kurs ten potrwa trzy miesiące. Fot. autor

Urzędnik od mniejszości

PRAGA (mro) - Iveta Nemečková, dotychczasowa długoletnia pracownica departamentu szkolnictwa regionalnego i jego wydziału mniejszości narodowych i wychowania multikulturalnego od 1 grudnia stanie się prawnikiem nadzorującym szkolnictwo mniejszości narodowych w Ministerstwie Szkolnictwa Młodzieży i Wychowania Fizycznego RC - poinformowała „GL” **Barbora Pažikowa**, rzeczniczka prasowa ministerstwa szkolnictwa. I. Nemečková wejdzie w skład Wydziału analitycznego ministerstwa i będzie pracować pod kierownictwem **Martina Profanta**, szefa doradców minister **Petry Buzkovej**.

NOWA PROPOZYCJA STOWARZYSZENIA „TRIANON”
Internet dla seniorów

CZ. CIESZYN (ar) - Senior Internet Euroklub to nazwa kolejnego ciekawego projektu przygotowanego przez czeskokocieszyńskie Stowarzyszenie Obywatelskie „Trianon”. Swoją premierę miał projekt w listopadzie, gdy za pośrednictwem multimedialnej konferencji połączyły się Domy Opieki Społecznej w Cz. Cieszynie, Cieszynie i Trzyńcu.

Jak dowiedzieliśmy się od przewodniczącego „Trianonu” **V. Šušala**, celem projektu jest nauczyć osoby starsze

komunikacji za pośrednictwem internetu. Ułatwi im to m.in. utrzymywanie bieżących kontaktów z bliskimi - rodziną czy przyjaciółmi - przebywającymi poza miejscem pobytu seniora, nie tylko w kraju, ale też poza jego granicami. **Ciąg dalszy na str. 7**

Budowlany boom

Czeskie budownictwo przeżywa rozkwit. W minionym kwartale krajowe przedsiębiorstwa budowlane zatrudniające powyżej 20 pracowników zdobyły 23 804 zamówień o łącznej wartości 83,8 mld Kč. Według najświeższych danych statystycznych jest to najwięcej od 1995 roku, a w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku chodzi o 32-proc. wzrost.

W minionym kwartale największy wzrost wartości zamówień odnotowano na odcinku poprawy infrastruktury (o 78 proc.), podniosła się też wartość zamówień w

VIII KONFERENCJA „TRANSPORT”

Powiało optymizmem

OSTRAWA (mro) - Na zakończonej wczoraj w ostrawskim hotelu „Atom” VIII Międzynarodowej Konferencji „Transport 2004” mówiono przede wszystkim o dotrzymany terminów i budowie sieci autostrad łączących Republikę Czeską i Słowację oraz Polskę.

Na konferencji prasowej z udziałem ministrów odpowiednich resortów padały zapewnienia, że zakończenie autostrady D-47 - istotnej części VI korytarza transeuropejskiego - planowane do końca 2008 roku nie zostanie przeciągnięte ani z czeskiej, ani z polskiej strony. Zapewniono dotrzymanie harmonogramu prac „poślizgi” w zatwierdzeniu pozwoleń na budowę w miejscowości Hladké Životice i protesty ekologów dotyczących odcinka wierzniowickiego.

Częścią korytarza będzie także droga szybkiego ruchu R-48 (oddana w całości w 2010 roku; jej odcinek Frydek-Místek - Cieszyn zaś w 2007 roku), co powiedział minister transportu **RC Milan Šimonovský**.

Krzysztof Opawski, wiceminister infrastruktury RP potwierdził, że w 2008 A-1 prowadzona od Gorzyczek do Sońnicy umożliwi podróżnym wjazd na autostradę A-4 (Kraków-Wrocław-Berlin) oraz tym, którzy pojadą dalej na północ aż do podłódzkiego Strykowa, wjazd na autostradę A-2 (Moskwa-Berlin). Odcinek od Strykowa do Torunia będzie wtedy w budowie. Odcinek od Torunia do Gdańska będzie gotowy w pierwszej fazie robót. A-1 będzie mieć 580 km, a jej zakończenie przewiduje się w 2011 roku.

Ministrzy czeski i polski zapewnili, że mają zabezpieczone środki

na realizację prac budowlanych D-47 - A-1 (RC - 9,5 mld koron). Polska oczekuje jeszcze na oficjalne rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu rzeczowo-finansowego prac.

Występujący na konferencji hetman morawsko-śląski **Evžen Tošenovský** oraz prezydent Ostrawy **Aleš Zedník** podkreślali wagę nie tylko autostrad, ale i sieci dróg dojazdowych, decydujących o korzyściach płynących z nowej infrastruktury dla regionu. W tym kontekście mówiono także o sieci lotniczej, której rozwój, zdaniem hetmana, miałby się stać motywem przewodnim następnej konferencji „Transport”.

»Bajka« rozchwytywana

CZ. CIESZYN (sch) - Przełom listopada i grudnia Teatr Lalek „Bajka” spędzi w rozjazdach. Od dziś do środy aktorzy teatryku wystawią aż trzy różne spektakle poza Zaolziem.

Dziś sztukę „Pinokio” obejrzą widzowie z Katowic, jutro „Wyrwi-dęba i Waligóra” - uczniowie polskiej szkoły w Pradze. Natomiast w najbliższą środę „Bajka” wyjedzie z „Kozalinką” do Częstochowy.

Kierowniczka **Pawelka Niedoba** z zadowoleniem kwituje fakt, że „Bajce” nie brakuje okazji do występów zarówno na zaolziańskim podwórku, jak i poza nim.

Prognoza pogody

CZWARTEK - Zachmurzenie duże, temperatury w dzień od 0 do 4 st. C, nocą od -1 do -5 st. C.

PIĄTEK - Mgły i niskie zachmurzenie, lokalnie mżawka, temperatura od 2 do 6 st. C w dzień i od 0 do 5 st. C nocą.

W TECHNIKUM MIĘDZYNARODOWE SPOTKANIE

Nauczyciele o ekologii

KARWINA (sch) - Dziś w Technikum Przemysłowym rozpoczyna się dwudniowe międzynarodowe spotkanie nauczycieli szkół partnerskich współpracujących ze sobą w ramach programu „Sokrates”, konkretnie przy realizacji projektu pn. „Różnice, które nas łączą”.

Tematem naczelnym spotkania będzie ekologia. Nauczyciele Technikum przekażą swoim kolegom po fachu z Francji, Włoch, Hiszpanii

oraz polskiego Wodzisławia doświadczenia z monitorowania jakości wody w miejscowych akwenach, które dzięki wsparciu karwińskiego ratusza przeprowadzają już od czterech lat. Metodologia rodem z „przemysłówki” ma pomóc szkołom uczestniczącym w projekcie przy przeprowadzaniu podobnych pomiarów, a później także przy porównywaniu uzyskanych wyników.

ZŁUCZNIAMI O PRZYCZYNACH AGRESJI

Różne oblicza szykany

SUCHA GORNA (sch) - Szykana w mniej lub bardziej łagodnej formie to problem występujący nie tylko w szkołach-molochach. Pojawia się tu również w niewielkich kolektywach klasowych. Jak rozpoznać szykany w samym jej zarodku oraz jak stawiać jej czoło, dowiadujemy się wczoraj uczniowie i wychowawcy gimnazjum PSP w trakcie programu przygotowanego przez Agencję „Dzwonki nadziei” z Wałaskiego Międzyrzecza.

W ramach programu wokalnopsychologicznego dzieci zastanawiały się m.in. nad tym, skąd się bierze agresja oraz złośliwe zachowanie, jak pozbyć się złego humoru, a także jak nauczyć się doceniać takie cechy, jak miłość, szacunek i tolerancja.

Z lektorką programu, **Janą Kubiszową**, najpierw spotkali się starsi uczniowie, później młodsi. - *Bardzo pozytywnie oceniam to, że jednych i drugich udało się wciągnąć do dyskusji, zmusić do aktywnego zajęcia się omawianym problemem. Szykana może bowiem występować w najrozmaitszej postaci, a jej załóżki powinny być dostrzegane wszędzie tam, gdzie*

jednostka z uwagi na swoją odmienność spychana jest na margines kolektywu klasowego - powiedział „GL” dyrektor **Bohdan Prymus**.

Wałaska Agencja „Dzwonki nadziei” odwołuje się do swojego programu młodzież w całym kraju. W polskiej szkole gościła po raz pierwszy.

Dziś radiowe forum dyskusyjne

W siedzibie Kongresu Polaków przy ul. Komenskigo w Cz. Cieszynie odbędzie się o godzinie 16.00 publiczne nagranie dyskusji z przedstawicielami Kongresu Polaków, PZKO i „Wspólnoty-Coegzystentów” dla potrzeb redakcji polskiej Czeskiego Radia w Ostrawie. Temat stanowią niedawne wybory samorządowe i senackie oraz wizje naszych przedstawicieli na przyszłość. Do udziału zapraszamy publiczność. **(ot)**

KONCERT OTWIERA ROK JUBILEUSZOWY TOWARZYSTWA EWANGELICKIEGO

Niedziela z muzyką i słowem

CZ. CIESZYN (kor) - Najbliższa niedziela jest pierwszą niedzielą Adwentu. Towarzystwo Ewangelickie w RC zaprasza w niedzielę do czeskokocieszyńskiego kościoła ewangelickiego Na Niwach na Koncert Adwentowy Muzyki i Słowa. Rozpocznie się on o godz. 16. Zaspiewają chór „Collegium Iuvenum” i **Halina Młynek-Nowicka**, na harfie zaopiekuje się **Ewa Jaślar-Walicka**, poszczególne punkty programu słowem połączy dyrektor Teatru Cieszyńskiego **Karol Suszka**. Niedzielną koncert zainauguruje rok jubileu-

zowy Towarzystwa Ewangelickiego (TE), które wznowiło swoją działalność przed 15 laty, na początku roku 1990, na fali przemian społeczno-politycznych przebiegających po tzw. rewolucji aksami. Już jednak w grudniu 1989 w kościele ewangelickim w Nawsiu odbył się pierwszy koncert adwentowy Towarzystwa. Odtąd koncerty te odbywają się regularnie.

- *Towarzystwo Ewangelickie zostało reaktywowane po ponad 40-letniej przerwie - wspomina prezes TE, ks. senior Bogusław Kokotek. - W*

latach 40. ub. wieku podzieliło ono losy wielu organizacji kościelnych i wyznaniowych z czasów międzywojennych. Zachował się nawet dokument z 2 lutego 1948 r., w którym członkowie ówczesnego Towarzystwa Ewangelickiego Oświaty Ludowej protestowali przeciw jego likwidacji. Ale to nic nie pomogło. W tych czasach już rozpoczynała się ateizacja i ideologiczne wymywanie mózgow, starano się podważyć wiarygodność historycznych przekazów i manipulować z historycznymi faktami. Najpierw zawieszono działalność Towarzystwa, a następnie doprowadzono do całkowitej jego likwidacji.

Ciąg dalszy na str. 3

Znad Wisły

■ Polsce grozi pięćdziesiąt procesów w unijnym sądzie, donosi dziennik „Rzeczpospolita”. Jeszcze w tym roku Bruksela prześle nam serię upomnień dotyczących łamania przez Polskę zasady swobody przepływu towarów, usług i kapitału. Polski rząd poinformował Komisję Europejską, że nie wdrożył 50 unijnych dyrektyw. Na tej podstawie poszczególni komisarze jeszcze w tym roku rozpoczną przeciwko Polsce procedury, które mogą znaleźć finał w sądzie w Luksemburgu.

■ Prokuratura Apelacyjna w Warszawie wniosła do prokuratora generalnego, by ten wystąpił do Sejmu o uchylenie immunitetu poselskiego Andrzejowi Szarawarskiemu (SLD), b. wiceministrowi gospodarki i skarbu. Prokuratura chce postawić mu zarzut przekroczenia uprawnień w związku z prywatyzacją Polskich Hut Stali (PHS). Śledztwo w sprawie nieprawidłowości wokół prywatyzacji PHS prokuratura prowadzi od wiosny zeszłego roku. Są w nim już podejrzone trzy osoby – biznesmeni z firmy konsultingowej Inxev, stojący pod zarzutem płatnej protekcji. Mieli oni powoływać się na Szarawarskiego – nadzorującego wówczas prywatyzację PHS – i żądać od przedstawiciela banku obsługującego US Steel pieniądze na wykup długów hut oraz ok. 30 mln zł prowizji, co uznano za próbę wymuszenia łapówki. W lutym zeszłego roku resort skarbu dopuścił do procesu prywatyzacji PHS m.in. amerykańskie konsorcjum US Steel Corporation, a także hindusko-brytyjską LNM Group. Ostatecznie w przetargu zwyciężyła LNM. PHS w 2003 r. skupiał ok. 70 proc. zdolności produkcyjnych polskiego hutnictwa. Jego wartość, po odjęciu zobowiązań, zbliżona była wtedy do 4 mld zł.

■ Jak informuje „Rzeczpospolita”, pedagogika, informatyka, zarządzanie i marketing oraz ekonomia cieszyły się w tym roku na uczelniach państwowych największym zainteresowaniem. Na te cztery kierunki próbowało dostać się prawie 140 tysięcy z około pół miliona kandydatów. Najwięcej, bo ponad 41 tysięcy wybrało pedagogikę. Tu chętnych było o pięć tysięcy więcej niż rok temu, kiedy pedagogika też zajmowała pierwsze miejsce pod względem liczby kandydatów. Najtrudniej było dostać się na Uniwersytet Gdański, gdzie na jedno miejsce przypadało prawie dziewięciu chętnych. Studia informatyczne natomiast rozpoczęło w tym roku ponad 10 tys. osób, o trzy tysiące więcej niż przed rokiem. W przyszłym roku ta liczba się pewnie zwiększy. Należy natomiast spodziewać się trochę zmniejszonego zainteresowania zarządzaniem i marketingiem.

■ Sąd okręgowy, który w kwietniu skazał producenta filmowego Lwa Rywina na karę 2,5 roku pozbawienia wolności, twierdził, że Rywin to zwykły oszust. Zdaniem sądu apelacyjnego, sprawa ta nie jest oczywista. Podczas wtorkowej rozprawy sędzia Grzegorz Salomon ogłosił, że możliwa jest zmiana kwalifikacji czynu zarzucanego Rywinowi. Już nie płatna protekcja, nie oszustwo, ale pomocnictwo w płatnej protekcji. Zdaniem dr. Janusza Kochanowskiego, szefa fundacji Ius et Lex, oznacza to, że sędziowie znaleźli podstawy do tego, by twierdzić, że Rywin działał w porozumieniu z innymi osobami.

■ „Cofka”, czyli woda z Zalewu Wiślanego wypychana w górę rzeki Elbląg, zagraża Elblągowi. Elbląg jest zagrożony powodzią. Utrzymuje się wysoki poziom wody w rzecze. W elbląskim porcie lustro wody sięga prawie 6,5 metra i o kilkadziesiąt centymetrów przekracza stan alarmowy. Oprócz Elbląga pogotowie przeciwpowodziowe obowiązuje także na Wybrzeżu – w Rewie, Uście, Lebie i Władysławowie. Na Bałtyku szaleje sztorm – jego siła sięga nawet 12 stopni – czyli maksymalnej wartości w skali Beauforta. **Opr. (mro)**

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Tatry proszą o pomoc

Mało jest chyba ludzi, którzy choć raz w życiu nie odwiedzili Tatr. Majestatyczne szczyty wysokich gór imponują zarówno w słońcu, jak i otoczone chmurami, częstokroć groźnymi z wyglądu. Ośnieżone szczyty schodzą w dół kosodrzewiną i przepięknymi lasami. Tak było... Ostatnio bowiem całe połacie tatrzańskich lasów legły pokotem na skutek szalejącej wichury. Usuwanie zwalonych drzew i ponowne zalesianie Wysokich Tatr trwać będzie kilka lat, zanim drzewa wyrosną, minie przynajmniej pół wieku. Koszty sięgają kilkudziesięciu milionów koron słowackich. Smutek ogarnął Słowaków, ale od razu zabrał się do roboty. Pomagają im Polacy z drugiej strony Tatr oraz Czesi.

MISS POLONIA INTERNATIONAL 2004

Tytuł dla nawsianki

WIEDEŃ (mro) – Najpiękniejszą Polką z Republiki Czeskiej, Kanady, Niemiec, Senegalu, Szwecji, Słowacji, Szwajcarii, Austrii, Węgier, USA, Litwy, ogółem 12 finalistek stanęło w minioną sobotę w teatrze „Akzent” w Wiedniu do konkursu piękności o tytuł „Miss Polonia International 2004”.

Tytuł i koronę ufundowaną przez Kopalnię Soli w Wieliczce zdobyła 18-letnia **Patrycja Kozicka** z Kanady. Jej też publiczność przyznała tytuł „Miss Publiczności”. Wicemiss została **Ewelina Bugajski** z Austrii, drugą wicemiss – **Sylwia Szarmach** z Niemiec. Miss Gracji została przedstawicielka Republiki Czeskiej, **Denisa Sojnekowa**. Denisa, z zawodu księgowa, ma lat 20, wzrost 178 cm, wagę 58 kg oraz wymiary 88:63:89, pochodzi z Nawsia. Pasjonuje się sportem, muzyką i przyjeżdżająciami. Miss internetu została **Jeanette Rhyn** ze Szwecji.

Denisa Sojnekowa

Dyrektorowie sanatorium informują pacjentów, którzy dopiero mają przyjechać na leczenie, że wszystkie placówki działają sprawnie. Tak samo ludzie, którzy mają zapewnione miejsca w hotelach i pensjonatach, bez obaw mogą spędzić tu urlop. Tatry zamknięte są jednak dla zwykłych turystów – strażnicy Tatrzańskiego Parku Narodowego obawiają się nawału żądnych sensacji gapiów.

Natomiast wszyscy ci, którzy pragną się dowiedzieć, w jaki sposób pomóc Tatom, oraz ci, którzy mają tam rodziny czy przyjaciół, mogą dzwonić pod specjalnie uruchomioną linię telefoniczną 00421 524 422 587 lub pod nr TANAP-u 00421 524 467 951.

Słowackie masmedia podały też do wiadomości, że projekt „Zielone Chin”, w ramach którego słowaccy fachowcy będą uczyć wysadzać i pielęgnować lasy na olbrzymich obszarach Chin, nie został zerwany – doświadczenie w tym względzie pomoże uporać się z zadaniami w kraju i dalekich Chinach. **(St)**

Sposób na ekstremistów

PRAGA (mro) – Policja Czeskiej Republiki chce zapobiegać nadużyciu internetu do propagowania ruchów i grup ekstremistycznych, poinformowała redakcję „GL” kpt. **Blanka Kosinowa**, rzeczniczka prasowa Prezydium Policji RC. W tym celu

Po kataklizmie zmieniła się panorama ośrodków wczasowych w Wysokich Tatrach. Ich właściciele podobno stosują nowy slogan reklamowy: „Nie ma lasów – widać szczyty”. Fot.

Romski zalew?

OSTRAWA (mro) – Ostrawie zagraża napływ Romów ze Słowacji. Zdaniem **Liany Janáčkovéj**, burmistrz dzielnicy Mariańskie Góry, do Ostrawy zamierza się przesiedlić liczna grupa

Romów ze słowackiego Preszowa. Już teraz podobno znane są przepadki, że w jednym dwupokojowym mieszkaniu zameldowanych jest 10 Romów. Słowaccy Romowie poszukują krewnych w Ostrawie, zwłaszcza dzielnicach Przewóz, Witkowice, Mariańskie Góry i składają wnioski Komendzie Policji Cudzoziemskiej stały pobyt. Po przeprowadzce rodna, która na Słowacji pobierała 10 tyś. koron, od razu dostaje pomoc socjalną w wysokości 22 tys. i dodatkową zagospodarowanie. Organy postępują zgodnie z literą prawa. W związku z tym Janáčková zapowiedziała, iż z inicjatywy wydanie w Mariańskich Górach rozporządzenia ograniczającego liczbę osób zameldowanych w jednym mieszkaniu.

prezydium policji otworzyło adres internetowy ukpextr@mvr.cz, na który mieszkańcy RC mogą zgłaszać te strony internetowe i zamieszczone na nich materiały, które wspierają i propagują ruchy ograniczające prawa i wolności obywatelskie, wzywają do czynów przestępczych z rasowym, narodowościowym, religijnym czy innym ekstremistycznym podtekstem.

Praktyczny katalog

CZ. CIESZYN (bag) – W nakładzie 600 egzemplarzy ukazał się katalog usług socjalnych świadczonych na terenie miasta. Dysponować nim będą m.in. przychodnie lekarskie, szpitale, do nabycia powinien też być w Urzędzie Miejskim oraz w Centrum Caritasu przy ul. Śtefánikowej.

Jak zapewnia kierowniczką działu usług socjalnych i zdrowotnych UM

Kludia Vostrá, za kilka dni dostępny będzie także w internecie, gdzie w razie potrzeby będzie natychmiast aktualizowany.

Przewodnik po instytucjach świadczących pomoc socjalną powstał w ramach współpracy Urzędu Miejskiego i Caritasu, jest jednym z wyników wspólnego planowania rozwoju tego typu usług dla obywateli. Zawarte w nim dane powinny przyczynić się do uświadomienia orientacji w szerokim spectrum możliwości, jakie wykorzystają mogą osoby szukające pomocy w trudnych chwilach i sytuacjach życiowych.

Informacje podane zostały w przystępny i wyczerpujący sposób. Obok nazw, adresów, telefonów, znaleźć można opis działalności, a nawet dziny urzędowe i ceny usług. Katalog zawiera również ważne numery telefoniczne (min. Urzędu Pracy, policji, telefonu zaufania oraz organizacji zrzeszających osoby niepełnosprawne, które nie posiadają siedziby na terenie miasta, niemniej służąc pomocą mieszkańcom).

Dokarmiać i nie przeszkadzać

REGION (man) – Chociaż śnieg pokrył polany i leśne pastwiska dopiero w ubiegły weekend, myśliwi dokarmiają zwierzęta już od października.

Dokarmiane są sarny i jelenie, czasami również zające. – *Najlepszą karmą stosowaną od października do końca roku jest owies, ponieważ zawiera najwięcej białka i jest najbardziej pożywny* – wyjaśnia administrator „Lasów” RC w Jabłonkowie **František Lipowski**. – *Zimą u zwierzęcy zwalnia się proces przemiany materii, wobec czego przyzwyczajają się one do powolnej karmy, którą spożywają w innych porach roku.*

W miesiącach zimowych zamiast owsa myśliwi zaopatrują paśniki nie tylko w siano, ale też w maliniak, lucernę,

konieczną i trawę z drugich sianokosów. Podczas gdy jelenie zadowolą się żdźbłami trawy, sarny pozerają wyłącznie liście. Myśliwi powinni uzupełniać zasoby paszy najlepiej rano. Sarny podchodzą do paśników w ciągu dnia, jelenie natomiast wyłącznie nocą. Zające zadowolą się rozrzuconym po ziemi sianem. W paśnikach nie powinno brakować też soli.

W odległości 200 m od paśników myśliwym nie wolno polować. – *Podchodzące do paśników osoby ploszą zwierzę, której tym samym przyspiesza się metabolizm. Właściciele psów powinni z daleka omijać paśniki, ponieważ zwierzęta, czując ich zapach, nie podchodzą do paśników* – mówi F. Lipowski.

Wiekawostki

Delfiny ratownicy

Do zdarzenia doszło w Nowej Zelandii. Ratownik Rob Howes zabrał 15-letnią córkę i jej dwoje przyjaciół na plażę w rejonie miasta Whangarei. Gdy czwórka znalazła się w wodzie, zbliżył się do nich trzymetrowy rekin-ludojad. Wtedy pojawiły się delfiny – otoczyły ludzi i najwyraźniej świadomie stworzyły barierę bezpieczeństwa między pływającymi a rekieniem. Krążąc tuż wokół i zacieśniając pętle, zmusiły ich do wycofania się na płytką wodę, umożliwiając ucieczkę przed drapieżnikiem.

Historyczny dom Tolkiena

Dom na przedmieściach Oksfordu, w którym John Ronald Reuel Tolkien mieszkał przez 16 lat i pisał słynną trylogię „Władca pierścieni”, został uznany za budynek historyczny – poinformował brytyjski sekretarz stanu ds. dziedzictwa Andrew McIn-

tosh. Budynek jest zazwyczaj klasyfikowany ze względu na jakość architektury lub ich wyjątkowość – powiedział McIntosh. – *Do dziedzictwa kultury zaliczać możemy również budynek związane ze słynnymi ludźmi lub wydarzeniami ważnymi dla historii naszego kraju. Dom profesora Tolkiena (1892-1973) jest dobrym przykładem* – dodał McIntosh precyzując, że budynek, od kiedy zamieszkał w nim autor „Władcy pierścieni”, nie przeszedł większych modyfikacji. J.R.R. Tolkien mieszkał w tym domu w latach 1930-1947, w czasach, kiedy wykładał literaturę staroangielską w Oksfordzie i pracował nad trylogią.

W Wielkiej Brytanii status dziedzictwa narodowego przysługują ok. 400 tys. budynków.

Wałęsa na znaczku

Byłoby prezydenta Lecha Wałęsę odwiedził przedstawiciel Poczty Pol-

skiej z Tadeuszem Bartkowiakiem, dyrektorem generalnym poczty.

– *Prezydent Wałęsa jest motorem przemian w Polsce, a pocztę czekają duże zmiany, stąd pomysł tego spotkania* – wyjaśnia Bartkowiak. Zmiany, o których mowa, dotyczą jakości oferowanych usług, tak aby dostosować je do warunków konkurencji.

– *Poczta, to obok leśnictwa jedyna „galaz gospodarki”, nieprzynależąca stracie i niezwalniająca pracowników* – podkreśla Wałęsa. Prezydent został obdarowany kolekcją znaczków, wśród których znalazły się serie z Janem Pawłem II, sanktuarium Maryjne i milenijny znaczek z Wałęsą. Jak zapewnił, wszystkie trafią do klasztoru na Jaanej Górze.

25 lat w dżungli

W kambodżańskiej dżungli natrafiono na śladem rodzin, które przez 25 lat ukrywały się tam bez żadnego kontaktu ze światem zewnętrznym.

Jak podano w Phnom Penh, grupę ludzi uciekła z rodzinnej wsi do lasu, by ukryć się przed wojskiem wietnamskim, które w 1979 r. wkroczyło na teren Kambodży w ramach interwencji przeciwko ludobójczemu reżimowi Czerwonych Khmerów. Wietnamskie wojsko pozostało w Kambodży przez następne dziesięć lat. Uciekinierzy obecnie 34 osoby w wieku od 55 lat do kilku dni – prowadzili koczowniczy tryb życia, przemierzając się między dżunglami w rejonie granicy z Laosem i Wietnamem. Natrafiono na nich przypadkowo, gdy przekroczyli granicę Laosu. Byli przekonani, że ich klan nadal pozostaje pod okupacją wietnamską. Wśród odnalezionych przedstawicieli różnych grup etnicznych regionu. Ludzie ci żyli i uprawiali głównie liśćmi z drzew i upolowały dzikimi zwierzętami. Liście stanowiły także ich jedyny ubiór. Przez ćwierć wieku nie próbowali nawiązać kontaktu ze światem zewnętrznym.

MŁODE PARY STAWIAJĄ NA KARIERĘ ZAWODOWĄ I ZDOBYWANIE DÓBR MATERIALNYCH

Kołysanka z kalkulatorem

Myszę, jak się sklonować, aby o tej samej godzinie być w dwóch różnych klasach moich córek, bo w każdej oddzielnie przebiegają obchody z okazji Dnia Matki. Taki dydaktyk musiałby rozwiązywać mamę jeszcze przed dziesięciu czy nawet osmiu laty. Od tego czasu jednak wiele się zmieniło.

Problem z „dzieleniem się na pół” jest coraz rzadszy, bowiem tzw. „rodziny 2+1”, choć pojawia się coraz częściej, i to wcale nierzadko, model 2+0, co oznacza dla kraju brak prostej reprodukcji. Liczba dzieci i wiek urodzenia pierwszego potomka w dużej mierze są uzależnione od wykształcenia i miejsca zamieszkania kobiety.

Znak nowych czasów

Istnieje kilka przyczyn, dla których ludzie młodzi nie decydują się na posiadanie dzieci. Po pierwsze, w dużych miastach ludzie młodzi są zwykle podobnie wykształceni. Odkładając zwiększenie rodziny liczą na to, że będą sprawniejsi zawodowo, nie będą mieli balastu.

– *Myslimy o dziecku, ale jeszcze nie teraz. Przerwa w pracy w naszym zawodzie może oznaczać wypadnięcie z obiegu. O pracę dziś trudno. Czujemy na plecach oddech młodszych kolegów* – mówi 26-letnia Marta. – *Jeszcze trzy, cztery la-*

W jakim wieku rodzą pierwsze dziecko:

Słowaczka	- 24,7
Polka	- 25,0
Węgierka	- 25,6
Czeszka	- 25,9
Francuzka	- 28,0
Szwedka	- 28,3
Niemka	- 28,4
Holenderka	- 28,7
Szwajcarka	- 28,9
Angielka	- 29,1

Źródło: Czeski Urząd Statystyczny (CUS)

ta. Musimy ustabilizować nasze sprawy osobiste i zawodowe. Wtedy być może postaramy się o potomka.

– *Właściwie nie wiemy, jak to się stało, że nie mamy dzieci. Zawsze było dla nas coś ważniejszego. Najpierw ukończenie studiów, później kontrakt za granicą. Decyzję o dziecku przekładaliśmy z roku na rok. W pewnym momencie doszliśmy do wniosku, że na dzieci jesteśmy już „za starzy”* – mówi 42-letnia Iwona i rok od niej starszy Marek. Małżeństwo, które od kilku lat prowadzi własną firmę komputerową.

Po drugie. Eksperci uważają, że

Liczba urodzeń w RC:

1970	- 147 865
1980	- 153 801
1990	- 130 564
2000	- 90 910
2001	- 90 715
2002	- 92 786

Źródło: CUS

spadek demograficzny ma na „sumieniu” pogarszająca się sytuacja materialna młodego pokolenia – bezrobocie, niskie dochody i brak mieszkań. Coraz większej liczbie rodzin brakuje pieniędzy na opłacenie podstawowych świadczeń i znośne przeżycie miesiąca, a slogany o polityce prorodzinnej wywołują uśmiech politowania, a nieraz słuszny gniew.

Późne macierzyństwo

Jak wynika z badań katedry demografii praskiego Uniwersytetu Karola, w RC w ostatnich latach wyraźnie wzrósł wiek kobiet, które rodzą pierwsze dziecko. Narodziny dziecka odkładają one do czasu osiągnięcia stabilizacji zawodowej i wysokiej stopy życiowej.

Jeszcze w 1992 r. pierworódkami najczęściej zostawały kobiety w wieku od 20 do 24 lat. Stanowiły 44 proc. rodzących. Obecnie najczęściej swe pierwsze dziecko (45 proc.) rodzą w wieku 25-29 lat.

Zdecydowanie wzrosła także

liczba kobiet, które na narodziny pierwszego potomka decydują się w wieku od 30 do 34 lat. O ile w 1992 r. na taki krok decydowało się 9 proc., o tyle obecnie pierworódki w wieku 30-34 lat stanowią już 20 proc.

Średni wiek pierworódki w RC, jak wynika z badań naukowców Uniwersytetu Karola, wynosi obecnie 25,9 lat. Radykalnie ubyło kobiet, które na urodzenie pierwszego dziecka zdecydowały się w wieku 18-19 lat. W roku 1992 takich młodych matek było w sumie 14 proc. Obecnie wskaźnik ten spadł do zaledwie 3 proc.

Byle nie »kura domowa«

Z ankiety wynika też, że nie możemy już liczyć na to, by mieszkanki RC zaczęły rodzić dużo dzieci. Model „krajowej” rodziny upodabnia się bowiem do wzorców Unii Europejskiej, gdzie – mimo istnienia rozwiniętej pomocy socjalnej – matki nie chcą poświęcać się tylko dzieciom.

– *Dzisiaj kobietom jest bardzo trudno pogodzić pracę zawodową z macierzyństwem* – mówi psycholog

Rozwój populacji RC do roku 2050:

Rok	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Liczba mieszkańców
2005	97 457	111 875	10 235 973
2010	96 709	114 193	10 283 042
2020	88 702	120 734	10 283 929
2030	80 153	130 768	10 102 433
2040	80 218	138 528	9 795 118
2050	75 014	137 872	9 438 334

Źródło: CUS

Lenka Čadova. – *Po pierwsze, żyję w lęku przed utratą zatrudnienia, a po drugie – w obawie, czy dobrze pełnię rolę matki. Boję się w pracy korzystać z przywilejów, na przykład ze zwolnień do chorego dziecka, bo to grozi konsekwencjami. Pacodawcy nie są bowiem przychylnie nastawieni do matek obciążonych małymi dziećmi, chociaż nie wszędzie tak jest. Ale matki żyją w*

Fot. MAREK SANTARIUS

niepokoju i wolą się nie narażać. Bywa i tak, że warunkiem otrzymania, zwłaszcza atrakcyjnego etatu, jest deklaracja przyszłej pracownicy, że nie planuje posiadania dzieci. Dobrze wychować dziecko jest dzisiaj prawdziwą sztuką. Tym bardziej, że w społeczeństwie rosną dysproporcje. Dobrze sytuowani rodzice wytyczają dalszą drogę swoim dzieciom, inwestują w ich wykształcenie, naukę języków obcych, obycie w świecie. A biedne dzieci czeka los ich ubogich rodziców.

ruszać, wychodzić na korytarz, kąpać się pod prysznicem albo w wannie, a w trzynieckim szpitalu nawet urodzić w wodzie lub urodzić bez bólu, czyli w znieczuleniu ze-

Liczba dzieci – na jedną kobietę:

1960	- 2,11
1970	- 1,91
1980	- 2,10
1990	- 1,89
2002	- 1,17

Źródło: CUS

wnątrzoponowym. Mogą kucać, klęczeć lub siedzieć na dużej piłce, stołeczku czy krzeselku porodowym, kiedy zbliża się czas narodzin ich dziecka. We wszystkich trzech placówkach rodzic można przy dźwiękach muzyki oraz z udziałem ojca lub najbliższej osoby. Pokoje szpitalne dostosowane są tak, by noworodek przebywał wraz z ma-

matką. Nie trzeba już także walczyć o miejsce w przedszkolach, ponieważ dzisiaj najlepsze z nich same szukają chętnych. Już trzyletnie maluchy mogą się w nich nauczyć języka obcego czy grać na jakimś instrumencie.

Łatwy jest również dostęp do różnych rzeczy ułatwiających życie matki i dziecka: odżywek, pampersów, kosmetyków dla dzieci. Ważna jest także możliwość korzystania z urlopów macierzyńskich przez ojców, niegdyś rzecz nie do pomyślenia... Niemniej jednak demografowie nad to wszystko przedkładają uzależnienie liczby urodzonych dzieci od warunków finansowych rodziny i komfortu psychicznego samych kobiet. Potencjalnym matkom też przysługują niezbywalne prawo do określania tych warunków.

WANDA KULA

Decyzja należy do kobiet

Notowany od lat dziewięćdziesiątych niż demograficzny niesie z sobą zagrożenia przede wszystkim natury ekonomicznej, bo zmniejsza się liczba osób aktywnych zawodowo. Dla kobiet, które decydują się na macierzyństwo, jest on jednak korzystny. Zdecydowanie poprawiły się bowiem w ostatnich latach warunki na oddziałach położniczych, zniesiono rejonizację, szpitale zabiegają o każdą przyszłą mamę, a lekarze nauczyli się traktować ją z wielkim szacunkiem, ponieważ coraz głośniejszym głosem się o konieczności likwidacji zbędnych oddziałów położniczych. Tak jak stało się np. przed trzema laty w szpitalu w Cz. Cieszyń, a przed rokiem – w Boguminie.

W salach porodowych, m.in. w Karwinie, Hawierzowie czy Trzyńcu, kobiety mogą się swobodnie po-

Niedziela z muzyką i słowem

Dokończenie ze str. 1

By po 1989 r. zapobiegać podobnym próbom i atakom, które deformowały obraz ewangelicyzmu na Zaolziu i podważały jego znaczenie dla społeczeństwa, natychmiast po reaktywacji członkowie TE postanowili określić w jego statucie dwa podstawowe punkty o celach działalności. Pierwszy to: – *stać na fundament Ewangelii w myśl zasad reformacyjnych i wskrzeszać bogatą spuściznę ewangelicyzmu na Śląsku Cieszyńskim, który pozostawił niezatarte ślady w życiu naszego ludu i społeczeństwa.* Drugi mówi o tym, iż Towarzystwo musi stanać ponad podziałami, do jakich doszło na początku lat 90. w łonie samego Śląskiego Kościoła Ewangelickiego A.W.

– *To skłoniło nas do podjęcia wysiłków w celu rozwijania współpracy na platformie ekumenicznej i jednoczenia tego, co dotychczas jest jeszcze podzielone* – mówi ks. Kokotek. – *W tym sensie Towarzystwo prowadzi działalność ekumeniczną mającą na celu współpracę z Kościołami chrześcijańskimi, co jest bardzo ważne w czasach jednoczącej się Europy. W ten sposób staliśmy się wiarygodnym stowarzyszeniem religijnym, które wydaje sporo publikacji, organizuje spotkania z interesującymi ludźmi, seminaria historyczne.*

Tu warto dodać, że w zakresie ekumenizmu Towarzystwo Ewangelickie od początku ściśle współpracuje z zaolziańskim Ekumenicznym Stowarzyszeniem Chrześcijan (taką nazwę przyjęło w tych dniach działające od ponad dwóch lat Stowarzyszenie Inteligencji Chrześcijańskiej), którego wiceprezsem jest właśnie ks. Bogusław Kokotek (prezesem zaś ks. Piotr Jerzy Badura SJ).

– *Zapraszam zatem wszystkich miłośników muzyki i słowa na niedzielny koncert adwentowy. Także takie koncerty skupiają przecież ekumeniczną społeczność* – mówi prezes Towarzystwa.

Polce bez róży

FELIETON IZY KRAUS-ŻUR

Spadł pierwszy śnieg. Warszawa przeżyła paraliż komunikacyjny, ludziska pozakładali czapki i szaliki, a moja kotka przeniosła się na kaloryfer. Tego zimowego wieczoru usiadłam sobie przed telewizorem i włączyłam pierwszy z rzędu kanał TV. Akurat rozpoczął się program publicystyczny, którego głównymi bohaterami były głodne dzieci.

Zal serce ścisnąć, kiedy słuchało się wychudzonych dzieciaków mówiących o tym, że kawałek czekolady jadły pół roku temu, śniadanie to tylko herbata i kromka chleba, najczęściej bez masła, że z tego głodu nieraz brzuch mocno boli. Później rozpoczęła się debata, w której wzięły udział trzy strony – rząd, organizacje pozarządowe oraz rodzice, którzy nie są w stanie wykarmić własnych dzieci. No i skończyło się tak, jak przewidywałam – wszystkiemu winne jest państwo, które przernacza za mało środków finansowych na walkę z ubóstwem, opodatkowuje darowizny i ponosi odpowiedzialność za tak wysokie bezrobocie.

Oczywiście można by tu długo dyskutować, czy państwo robi wystarczająco dużo czy też nie, ale mnie zaintrygowało zupełnie coś innego. Jestem bardzo ciekawa, dlaczego ktoś w studiu nie zapytał narzekających na bezduszność państwa rodziców – a co wy robicie, by potomstwo nie chodziło głodne? Prawdopodobnie jedyną odpowiedzią, której mogliby udzielić, to byłoby stanie w kolejce po zasiłek.

Głód bierze się z biedy, bieda zaś z braku środków do życia. Ale proszę nie mylić tego z brakiem miejsc pracy. Liczne badania wśród bezrobotnych wykazały, że większości odpowiada taki stan. Po prostu praca jest, ale im się „nie opłaca”. Bo nie ta praca, bo nie te

pieniądze, bo za daleko itp. itd. Dlatego nie powinien dziwić widok obcokrajowców pracujących u polskich pracodawców. Miejscowym bezrobotnym wygodniej jest siedzieć w domu na tyłku i czekać na zasiłek czy rentę. Najgorsze w tym wszystkim jest to, że ich dzieci też się tego uczą – narzekania i obarczania za taki stan wszystkich innych, a nie szukania winy w sobie.

Również często bywa tak, że ubóstwo dotyka przede wszystkim rodzin wielodzietnych. Nic w tym dziwnego. W dzisiejszych czasach nawet dwójka dzieci staje się luksusem. Pytam się, dlaczego dorosłe osoby, widząc, że w domu się nie przelewa, decydują się na siódme, czy dziesiąte dziecko? Bo Bóg tak chciał? Dla mnie jest to ewidentny brak odpowiedzialności. I nie mam pojęcia, dlaczego za czyjś brak myślenia miałby ponosić koszty ktoś inny.

Niewątpliwie jest rzeczą smutną, że dzisiaj, w XXI wieku, w państwie rozwiniętym mieszkają głodne dzieci. Ale jeszcze smutniejsze jest to, że większość osób ma pretensje do państwa za taki stan. Natomiast ja uważam, że całą winę ponoszą osoby nieodpowiedzialne, które nie do końca zdają sobie sprawę z tego, że bycie rodzicem to odpowiedzialność, również materialna. Jak najbardziej jestem za tym, żeby dzieciakom pochodzącym z biednych rodzin fundować darmowe posiłki w szkołach czy przedszkolach. Nie ich wina, że obiadów w szkołach czy przedszkolach. Nie ich wina, że chodzi głodne. Ale nóż mi się w kieszeni otwiera, kiedy obiboki, którym nawet marchewki nie chce się na polu zasadzić, krzyczą, że nie mają co do garnka włożyć. Chowając za własnymi dziećmi swoją nieudolność, nieodpowiedzialność i bierność potrafią tylko brać, brać i brać. Może w końcu ktoś, dla dobra ich dzieci, ukróci to pasyżnictwo?

MICHA

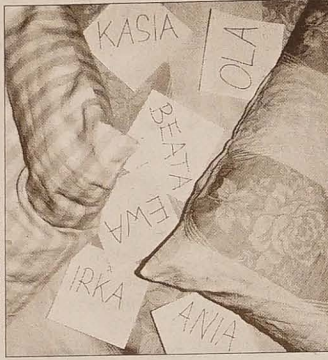

Święta Katarzyna adwent zawiązała... dziewczyna nieszczęśliwa, że się nie wydała

Przysłów o Katarzynie znajdziemy wiele, sporo z nich przypomina nam o tym, że do Świąt Bożego Narodzenia pozostał nam raptem miesiąc. Niektóre przysłowia wiążą się także z 30 listopada – imieninami Andrzeja. Na przykład: „święta Katarzyna klucze zgubiła, święty Jędrzej znalazł, adwent otworzył zaraz”. Ale największe przysłówi wróżo o pogodzie. I tak: „Kiedy w świętą Katarzynę lód nie stanie, to szukaj sanie” oraz „Kiedy w świętą Katarzynę mróz, to szukuj wóz”. Zarówno dzień św. Katarzyny (25. 11.) jak i dzień św. Andrzeja (30. 11.) są dniami wróżebnymi. Przysłowie „W świętą Katarzynę są pod poduszką dziewczyny” zanotowane

już w roku 1856, mówi o dawnej wróżbie, kiedy to pod poduszkę kładziono chłopcom karteczki z imionami dziewcząt. Imię na karteczce, którą rano po omacku wyciągnął, wskazywało, jak będzie się nazywała jego przyszła naręczona. No i: „Na świętego Andrzeja dziewczom z wróżby nadzieja”. Ale o andrzejkach nie musimy pisać, bo zwyczaj przjął się, na szczęście, u nas. Nie zapomnijcie o listach na ten temat!

Dziś imieniny obchodzą nasze kochane Katarzyny, Katarzynki, Kasie, Kasiunie, Kaśki i Katki... Nie zapomnijcie zatem złożyć im życzeń, a jeśli chodzi o znaczenie imienia Katarzyna, wiedźcie, że jest ono

pochodzenia greckiego i oznacza tę, która jest czysta, bez skazy. Noszące to imię dziewczyny są zazwyczaj dumne, wyniosłe i emocjonalne, stąd dość trudno z nimi współżyć spokojnie na co dzień. Katarzynki są inteligentne, zdają sobie z tego sprawę i są zadowolone, jeśli życie toczy się wokół nich.

Pamiętajcie też w najbliższy wtorek o Andrzejkach, Jędrkach, Jędrusiach...

Wszystkim solenizantom powodzenia życzą **Głosik i jego koledzy**

Wszyscy, a zwłaszcza dzieci z zainteresowaniem przyglądały się tatusiowi najmłodszej uczestniczki zabawy, dwuletniej Zuzanki, któremu udało się trochę „pobuczyć” na tromblonie. Ale i tak zasłużył na uznanie, bo dźwięk przypominający ton, wydął tylko jeden pan spośród licznych zgłoszonych do tego konkursu osób. Wszystkim innym ten oryginalny instrument milczał jak zaklęty. **Fot. WITŁOD STONAWSKI**

Zabawa dla całej rodziny

Sympatycy i członkowie MK PZKO w Lesznej Dolnej wiedzą, że na imprezy tego koła mogą się wybrać razem z dziećmi, nawet z bardzo małymi. Na sobotniej „zabijaczce” nie było inaczej. Program w wykonaniu zespołu tanecznego z Oldrzychowic zachwycał wszystkich. Kto chciał, spróbować mógł zagrać na olbrzymiej tromblonie, w loterii wygrywano ładne nagrody, a po obfitej i

przepysznej „zabijaczkowej” kolacji (brawo kucharz – pan Jan Śniegoń) babcie zabrały dzieciarnię do domu, a młodzi tańczyli i bawili się przy dźwiękach zespołu GALAX do późnych godzin nocnych. Żalowałoby wszystkich ci, którzy nie dostali biletów, bo podobnie jak w ubiegłych latach wyprzedano je wszystkie w ciągu paru godzin po rozpoczęciu sprzedaży. Sądzę, że wszyscy organizatorzy nie tylko tej opisanej imprezy zasługują na medal!

I ja tam byłem, dobrze się bawiłem i trudno mi było przekonać swoje wnuki, że na nie już czas. **Literka**

Głosikowa Korespondencja

Czterodniowa wycieczka do Zakopanego

Przed rokiem, dokładnie 4 października, odsłonięto w Gródku tablicę upamiętniającą pobyt Wincentego Witosa w tych stronach. Wincenty Witos był trzykrotnym przedwojennym premierem Polski i w ówczesnej Czechosłowacji przeżywał na emigracji. Z tej okazji w naszej szkole odbył się wernisaż wystawy poświęconej sylwetce Witosu. Najbliżsi jego krewni, którzy też byli na uroczystości w szkole, zaprosili całą szkołę do swego pensjonatu w Zakopanem, z tej atrakcyjnej propozycji postanowiliśmy skorzystać właśnie teraz jesienią.

Autobusem z panem Mirkiem Hlawiczką za kierownicą ruszyliśmy w stronę granicy ze Słowacją 23 uczniów, 3 panie nauczycielki, 2 kucharki i higienistka. Po drodze do Zakopanego zwiedzamy Zamek Orłowski. Po zakwaterowaniu w pokojach 2, 3 i 4 osobowych w pensjonacie „Przystań” jeszcze zdążyliśmy zwiedzić najbliższą okolicę i zespół skoczni narciarskich na północnym stoku góry Krokiew. Na przechadzce podziwialiśmy wielkość gór, czytaliśmy w mapie nazwy szczytów, poznaliśmy najbardziej charakterystyczny szczyt z wielkim krzyżem – Giewont. Nazbieraliśmy nawet kilka grzybów.

We wtorek ruszamy kolejką linowo-terenową na szczyt Gubałowski. Z tarasu widokowego rozpościera się wspaniały widok na całą panoramę Tatr. Po pół godzinie dochodzimy na Butorowy Wierch. Z powrotem wracamy piechotą. Pogoda dopisała, ale na własnej skórze przekonujemy się o tym, co to halny wiatr. Popołudnie spędziliśmy na zakupach, przechadzając się po najbardziej znanej ulicy Krupówek. A wieczorem... dyskoteka z gramami i zabawami.

W środę rano ruszamy do Wieliczki, by zwiedzić zabytkową kopalnię soli. Trasa turystyczna składa się z 20 komór połączonych chodnikami o długości około 2 km. Zeszliśmy na głębokość 135 m z dwugodzinnym opóźnieniem spowodowanym awarią nowoczesnej windy, wyjechaliśmy z podziemi starą windą, krótką zjeżdżaliśmy jeszcze do niedawna górniczej, pracującej w kopalni. Pędzimy dalej – do Krakowa. Tam zwiedziliśmy Wzgórze Wawelskie, kiedy zaczęła się ulewa, skryliśmy się w Smoczej Jamie i przypomnieliśmy sobie legendę o Wawelskim Smoku. Potem trochę truchcikiem przebiegliśmy na Rynek Główny i już na spokojnie wysłuchaliśmy hejnału z Wieży Mariackiej. Jeszcze ostatnie zakupy w Sukiennicach i powrót do „Przystani”.

W czwartek wczesnym rankiem pożegnaliśmy naszych wspaniałych gospodarzy: panią Barbarę Steindel i jej syna

Wojtkę. Po raz ostatni przejeżdżamy przez Zakopane i kierujemy się na północ do Wierchosławic – wsi rodzinnej Wincentego Witosu. Tam program miała przygotowana dla nas pani Janina Kupiec – kierowniczka muzeum. Muzeum tworzą dwie zagrody. Jedna to dom rodzinny, w którym W. Witos się urodził, spędził dzieciństwo i młodość oraz zagroda, którą sam wybudował i mieszkał w niej aż do śmierci. Po obiedzie spotkaliśmy się z dziećmi ze Szkoły Podstawowej im. 100-lecia Ruchu Ludowego w Wierchosławicach. Panie nauczycielki przygotowały dla naszych dzieci mnóstwo gier, konkursów, zabaw. Na zakończenie wizyty w stronach rodzinnych człowieka, którego tablica pamiątkowa znajduje się w naszej wsi, zwiedziliśmy jeszcze kaplicę na cmentarzu parafialnym.

Żegnamy nowych kolegów, Wierchosławicę i ruszamy w nasze rodzinne strony. Koło godziny 20, po czterech dniach i po przebytych 788 km szczęśliwie znowu spotykamy się ze swoimi bliskimi. **Renata Czader**

Pobyt edukacyjny w Chorzowie

W październiku do Chorzowa wyjechali uczniowie od kasy 5. do 9. oraz nauczyciele naszej szkoły. Zgodnie z planem wyjechaliśmy o godzinie 7, przez przejście graniczne w Kocobędzu na miejsce dotarliśmy około godziny 1. W Chorzowie było pochmurno i padał deszcz. Najpierw zwiedziliśmy skansen, czyli muzeum w przyrodzie. Oglądaliśmy stare chaty góralskie, dowiedzieliśmy się, jak kodyś koszonko zboże, jak wiązano je w snopy i młócono. Sami nawet próbowaliśmy młócić zboże na żarnach. Stwierdziliśmy, że to naprawdę żmudna praca. Podziwialiśmy stary młyn, na koniec nasz przewodnik pokazał nam, jak kiedyś pieczono chleb. Najbardziej cieszyliśmy się na przejazd kolejką nad całym parkiem chorzowskim, ale musieliśmy z tego zrezygnować, bo z powodu złej pogody kolejka była nieczynna. Na miejsce podwiózł nas autobus. Już z dala było widać kopułę obserwatorium. Wszyscy z zaciekawieniem weszliśmy do środka. Na wystawie zobaczyć było można obrazy naszej Galaktyki oraz makiety planet i Układu Słonecznego. Największe wrażenie wywarł na mnie seans filmowy o pierwszym lądowaniu na Księżycu. Wnętrze Sali przypominało kino z tą tylko różnicą, że ekran umieszczono na suficie. Mogliśmy podziwiać całe niebo usiane gwiazdami. Było to niezapomniane przeżycie, a atmosferę podkreśliła piękna muzyka grająca podczas całego spektaklu. W drodze powrotnej zatrzymaliśmy się w McDonaldzie, do domu wróciliśmy o godzinie 19. **Rafał Kohut, SPŚ Mosty, kl. 8**

KRYSTYNA LIPKA-SZTARBAŁŁO ŻYJE W ŚWIECIE DZIECI

Ilustracje też tworzą książkę

Spoglądając w okresie przedświątecznym na półki księgarskie, bezwiednie kierujemy wzrok w stronę pięknie wydanej literatury dziecięcej, żałując czasem, że wyrosliśmy już z bajek i pełnych fantazji opowieści z krainy wczesnego dzieciństwa. Wspaniale prezentujące się kolorowe okładki i wydania obrazkowe same proszą, by wziąć je do ręki. Ilustracja w książkach dla dzieci odgrywa szczególną rolę. Mali czytelnicy wzrokowo chłoną opowieść. Można się było o tym przekonać podczas niedawnych spotkań z zajmującą się ilustracjami książek od r. 1989 Krystyną Lipką-Sztarbałło. Podczas rozmów prowadzonych w naszym szkółkach niezwykle wciągała dzieci do wspólnej rysunkowej zabawy.

Na co dzień, oprócz ilustrowania książek i podręczników, pani Sztarbałło zajmuje się także działalnością na rzecz jakości książek dla najmłodszych, organizacją wystaw ilustracji polskiej w kraju i za granicą – m.in. w Tokio, Seulu, Bolonii. Jest kuratorem imprez i konkursów „Sztuka Książki”. Stworzyła założenia programu edukacyjnego dla szkół realizowanego w czasie

się gospodarzem tematu. Najbardziej poetyckie są bajki dla 5-6-latków, gdzie dużo jest zwierząt. Zwierzęta bardzo fajnie się przedstawia. Tak myślni na przykład: nawet jeżeli prezentowane są za każdym razem jak inny obraz plastyczny, nie wzbudza protestów. Trudniej jest namalować konkretne postacie ludzkie. Tu panuje znacznie mniejsza tolerancja czytelnik chce, by jego wyśniony obraz pokrywał się z ilustracją.

Czy ilustracje książkowe ulegają modzie?

Jak najbardziej. W tej chwili moda sprzyja eksperymentom. Powstało wiele form graficznych wymyślonych specjalnie dla danego tytułu. Ilustrowator obnaża swój warsztat. Cała sztuka jest obecnie bardziej wyrafinowana, bazuje na impresji plastycznej.

Postępuje się pani techniką komputerową? Jakże daje ona ilustratorom możliwości?

Komputer jest bardzo zwodniczym narzędziem. Łatwiej można się dzielić niemu posługiwać różnymi efektami, ale nie wolno zatracić indywidualności twórcy. Trzeba wypracować swój własny warsztat. Jeśli chodzi o ilustracje wykonywane przy pomocy komputera, to dominuje tutaj kolor. Dopiero dzięki nowoczesnej technice naprawdę możliwe jest operowanie całą skalą kolorów. Wcześniej trzeba było wkładać w podobne prace więcej trudu, teraz jest pod tym względem znacznie łatwiej. Wypadało sobie przyswoić, muszę wiele jeszcze się uczyć.

Współpracowała pani także z redakcjami dziecięcych czasopism i z wydawcami podręczników.

Robiłam ilustracje do „Misia”, „Ciuci”, „Ja”, „Ty”, „Świerszczyka” i „Mowego Przedszkola”. Współpracowałam przy powstaniu 11 podręczników, m.in. zeszytów ćwiczeń „Mojego pierwszego elementarza Dzieci i młodzież można uczyć estetyki, wyczucia piękna, ale jest to bardzo odpowiedzialna praca. Do każdego takiego zadania trzeba przystępować poważnie i z rozmysłem. Trzeba być pod uwagę aspekt wychowawczy, zarazem zainteresować, zaintrygować, zachęcić dziecko do ilustracji czytania.

Jakie było pierwsze spotkanie z zaolziańskim odbiorcą?

Dzieci reagowały żywiołowo i spontanicznie, tak jak wszędzie. Łatwo bawić się poprzez rysowanie w większej grupie, aniżeli było nam dane, zainteresowanie było widoczne duże. Dzieci lubią rysować, lubią tworzyć. Wielu wykazało się talentem plastycznym.

BARBARA GL

Ilustratorka książek i czasopism dla dzieci Krystyna Lipka-Sztarbałło podczas krótkiego pobytu na Zaolziu spotkała się z uczniami polskich szkół. **Fot. BARBARA GLAC**

trwania wystaw pokonkursowych „Sztuki Książki”, z jej inicjatywy powołano w 1999 roku pierwszą w Polsce Sekcję Ilustratorów, której przewodniczy jest laureatka wielu nagród, w 2001 r. otrzymała między innymi medal BIB w Bratysławie za ilustracje do opowieści Anny Onichimowskiej „Sen, który odszedł”. Za tę samą książkę wpisano jej nazwisko na Listę Honorową IBBY (dawniej Lista H.Ch. Andersena). Książka ta zyskała zresztą tytuł „Książka Roku 2001” w Konkursie Polskiej Sekcji IBBY (International Board on Books for Young People). W roku bieżącym znanej ilustratorce przyznano wyróżnienie PTWK w konkursie „Najpiękniejsza Książka Roku 2003” za „Moje, nie moje” Bardijewskiej i wyróżnienie za ilustracje do wiersza Danuty Wawiłow „Nie wiem kto”. Wysoko oceniony był też almanach „Polscy ilustratorzy dla dzieci 1990 – 2002”, którego była autorką koncepcji i współautorem realizacji. Rozmowę z panią Sztarbałło odbyłam po jej powrocie ze spotkania z dziećmi w Bystrzycy.

Jakie tematy podejmuje Pani najchętniej?

Lubię, gdy trzeba sobie do danego tematu wydeptać ścieżkę, gdy istnieje możliwość współpartnerstwa z tekstem, gdy można wejść w dyskusję z autorem słowa pisanego. Lubię czuć

sięgarnia Wirthualna

JANUSZ GŁOWACKI – Z głowy

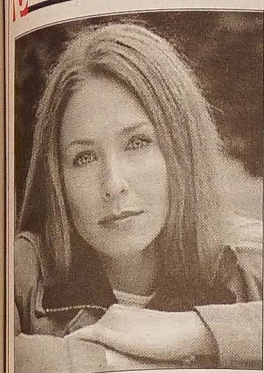
Wyd. „Świat Książki”. „Z głowy” znaczy tyle, co „z pamięci”, ale także, że ktoś się z czymś uporał, zamknął jakąś sprawę. W swojej najnowszej, autobiograficznej książce Janusz Głowacki opisując swoje życie, sięga do spraw, które chciałby zamknąć, wydarzeń, które może już podsumować. „Z głowy” to zbiór miniatur autobiograficznych, często z ironicznymi pointami. Historyjki prowadzą czytelnika przez grzyki powojennej Warszawy, barwny świat literacki PRL-u, słynną knajpę w SPATIF-ie, Londyn, gdzie Głowackiego zastał stan wojenny, wreszcie Nowy Jork, w którym mieszka od lat.

Książkę można nabyć lub zamówić w Klubie Polskiej Prasy i Książki przy ul. Čapka 7 w Cz. Cieszyńsku. **(kor)**

z głowy
JaNusz
GŁOWACKI

Lotka

Popularna aktorka **Dorota Naruszewicz**, publiczności znana jako Beata z telenoweli „Klan”, już wkrótce zaprezentuje się widowisku brytyjskiej. Dostała angaż do serialu produkowanego przez BBC o **Hansie Christianie Andersenie**. Zagra w nim matkę baśniopisarza z czasów, kiedy był dzieckiem. Serial ma charakter dokumentalny. Przy tej okazji wyszło na jaw, że aktorka świetnie włada angielskim. Kilka lat temu mieszkała w USA. Grała nawet po angielsku w teatrze. Poza tym uwielbia humor angielski, tworząc Szekspira i Szkocję.

Irlandzki aktor **Colin Farrell** powiedział, że nie jest zainteresowany rolą Jamesa Bonda w następnym odcinku filmu o agencie 007. Farrell zareagował w ten sposób na sugestie kończącej karierę Bonda **Pierce'a Brosnana**, który stwierdził, że Farrell byłby dobrym materiałem na superszpiega. 28-letni Irlandczyk zagrał w superprodukcji „Aleksander” o Aleksandrze Wielkim. Obraz ten wchodzi wkrótce na ekrany kin. Podczas kręcenia scen do filmu Farrell złamał kostkę i przegub. Od miesięcy spekuluje się, że będzie następnym Bondem. Przez 42 lata, od czasu pokazania się „Doktora No”, wartość sprzedawanych biletów na seanse „bondowskie” sięgnęła 4 miliardów dolarów. Kandydatami do wcielenia się w postać eleganckiego wywiadowcy są m.in. **Hugh Jackman** i **Jude Law**.

Piosenkarka **Janet Jackson** – choć do dziwności brata Michaela dużo jej brakuje – ma na swoim koncie sporo różnych wybryków. Ostatnio okazało się, że Janet ma wytatuowaną „na intymnej części ciała” dużą i bardzo perwersyjną scenę seksualną z... Myszka Miki. Janet bez skrępowania wyznała, że jej narzeczony, **Jermaine Dupri**, jest bardzo zgorzchniony tym „wulgarnym tatuażem” i prosił ją, aby pozbyła się go przy pomocy lasera. Janet odmówiła, bo: „po prostu nie znajduje żadnych powodów, aby miała to zrobić”. (k)

Kulminację przygotowała:

WANDA KULA

CZYNNOŚCIĄ TĄ NAJLEPIEJ ZAJĄĆ SIĘ PO KĄPIELI

Pielęgnacja paznokci u małego dziecka to zarówno kwestia higieny osobistej, jak i jego zdrowia. Trzeba je skracać, ponieważ maluszek może podrapać sobie buzię. Ponadto za zbyt długimi paznokciami zbiera się brud i zarazki, a przecież taki malec nieustannie wkłada rączki do buzi, przede wszystkim może to wywołać zapalenie płytki paznokciowej (zakażenie).

Obcinanie paznokci

Do obcinania paznokci najlepiej zabrać się tuż po kąpielach malca – wówczas płytka paznokcia oraz skóra wokół niego są miękkie. Paznokcie należy skracać specjalnymi nożyczkami o ostrzach zaokrąglonych lub zaokrąglonych małymi kuleczkami lub też obcinaczem przeznaczonym dla niemowląt (nie zaś cążkami dla dorosłych). Nie powinno się stosować pilników do wygładzania płytki, nie wolno również oskubywać paznokci, a tym bardziej obgryzać ich. Należy też pamiętać, że paznokci u stóp nie obcinamy – pódokrągło – może to bowiem spowodować ich nieprawidłowe wrastanie. Ponadto nie można wycinać skórek

wokół paznokci. W tym celu wystarczy skorzystać ze szczoteczki z plastikowym włosiem.

Warto wiedzieć:

1. Jeśli z powodu urazu (stłuczenia, przytraśnięcia) dziecko zezdnie paznokcie, należy cierpliwie zaczekać, aż sam odrośnie. Czasem też pod spodem wyrasta nowy paznokieć – uszkodzona płytka sama odpadnie. 2. Drobne białe plamki na paznokciach mogą świadczyć o niedoborze mikroelementów w organizmie. Dietę parolatka należy wówczas wzbogacić o produkty bogate m.in. w żelazo, cynk i magnez. 3. Częste zasinienie paznokci może być objawem złego krążenia – malca powinien zbadać kardiolog.

Jeśli podczas obcinania paznokci niechcący skaleczymy dziecko, trzeba koniecznie zdezynfekować rękę (np. gotowymi tamponkami do dezynfekcji), przemyć ją solą fizjologiczną i przyłożyć wacik, aby zatamować krwawienie.

AGNIESZKA NIEMOJEWSKA

**PRZYTUŁ SIĘ DO MEŻA, OBEJMIJ CÓRKĘ, POKLEP SERDECZNIE PO PLECACH SYNA...
Byłoby wspaniale, gdyby...**

Ech, gdyby inni... Pod słowami „inni” kryją się najbliżsi, czyli rodzice i dzieci. Ale też przyjaciele, szefowie, koledzy z pracy, sąsiedzi itp. Dostarczają Ci podstaw do zadowolenia lub niezadowolenia. Ale to w Tobie jest ten barometr, który reaguje zwykłą lub zniżką nastroju. Ureguluj go tak, by pokazywał pogodę.

1. ...moja rodzina nie wymagała ode mnie wiecznych poświęceń.

Jesteś pewna, że wymaga? Może nawet bliscy nie zdają sobie sprawy, że czujesz się fatalnie i uważasz za męczennicę. Zrób przegląd domowych prac. Czy musisz piec ciasto na każdą niedzielę, składać zabawki po młodszym dziecku, prać i prasować, uznać za prawdę stwierdzenie męża, że do prac domowych ma dwie lewe ręce? Stop. Ucz malucha jak się sprząta, zawiadom panią, że nowoczes-

na dziewczyna sama się obsługuje. Mężowi wytłumacz, że do pewnych prac potrzebna jest przede wszystkim męska siła i logika. To były przykłady. Dostosuj je do własnej sytuacji. I konsekwentnie tłumacz, że rodzinna wspólnota to stały udział w rodzinnych obowiązkach. Ustal też dzień lub godziny, w których Ty masz wolne.

2. ...w pracy przestano spychać na mnie cudze obowiązki.

Umów się na rozmowę z bezpośred-

nim szefem i spokojnie powiedz, ile masz pracy, a ile ci się nieustannie podrzuca. Poproś o ustalenie granic pomiędzy koleżeńską pomocą, jakiej każdy od czasu do czasu potrzebuje, a techniką spychania pracy na innych. Przy okazji przedstaw rzeczowo swój zakres obowiązków, nie wahaj się podkreślić własną wiedzę, pracowitość, lojalność wobec firmy. Słowem, przestań być ofiarą cwaniaków, a zarazem mądrze się zareklamuj.

3. ...otaczali mnie prawdziwi przyjaciele.

O przyjaźń, podobnie jak o miłość, należy się starać i zabiegać. Nie opowiadaj, że nigdy dotąd nie miałaś przyjaciółki od serca. Sprawdź, co słychać u koleżanek z klasy, czy przetrwało Wasze uczucie bliskości. Jeśli tak, to pracuj nad jego umacnianiem. Gdy to rozwiązanie odpada, rozejrzyj się dobrze wokół. Znajdź kogoś, kto ma podobne poglądy na życie, ceni i lubi to samo, co Ty. Nie rzucaj się od razu na szyję, lecz spróbuj zbliżyć do tej osoby. I traktuj ją tak, jak sama chciałabyś być traktowana. To nieprawda, że przyjaźń może się rozwinąć tylko w młodości.

4. ...ci wszyscy ludzie nie byli tacy...

A jacy? Czy na pewno wiesz, czego oczekujesz od ludzi. Czy zainteresowania, czy też nie wciubiania nosa w cudze sprawy? Życzliwość wobec innych, czy przebojowości nie liczą się z innymi. Ustal i szukaj towarzystwa takich, którzy Ci odpowiadają. Powiedz sobie, że na pozostałych nie masz wpływu. Podchodź więc do tego faktu tak, jak do pogody. Na nią

też nie masz wpływu, możesz się tylko odpowiednio ubrać. A przeciwko ludziom, którzy Ci nie odpowiadają, uzbroj w tolerancję. No i nie narażać na ich towarzystwo, gdy nie musisz tego robić.

5. ...dzieci i mąż bardziej okazywali mi uczucia.

Ty uważasz, że najlepszym wyrazem Twojej miłości do rodziny jest zadbanie dom i obiady na czas. Mąż sądzi: skoro daję środki na życie i jestem oparciem dla całej rodziny, to udowodnij mi, jak ich wszystkich kocham. Gdy dzieci wyrosły już z wieku całusów, przytulania i pieszczotliwych zdrobnień, to skąd mają wiedzieć, jak wyrazić bardziej dorosłe uczucia, skoro tego nie widzą u rodziców. Chcesz ciepła i czułości? Zaczynaj pierwsza. Przytul się do męża, weź go za rękę, obejmij córkę, poklepnij serdecznie po plecach syna. Rób to konsekwentnie, od zaraz. Potem nie wahaj się wspomnieć o swojej porcji czułości. W rodzaju: przytul mnie, obejmij mnie. Uwierź, to działa! (KIŻ)

ZREZYGNUJ Z MOCNEJ KAWY, PIJ MIESZANKI ZIOŁOWE

Gdy dokucza zgaga

Wypiłaś kieliszek czerwonego wina i piecze cię w przełyku? Zjadłaś słodkie i tłuste ciasto przed snem i nie czujesz się dobrze? To zgaga! Skłonność do tej przykrej dolegliwości mają osoby, których żołądek produkuje zbyt dużo kwasu solnego. Zgaga często towarzyszy chorobie wrzodowej. Pojawia się też u ludzi całkowicie zdrowych, jeśli jedzą zbyt wiele potraw tłustych i słodkich, piją dużo kawy i alkohol, palą papierosy. Czyli tych, którzy po prostu nieprawidłowo się odżywiają.

Unikniesz jeśli: – ograniczysz jedzenie słodczy i tłuszczy, szczególnie wieczorem. Zrezygnujesz z mocnej herbaty i kaw. Zamiast nich będziesz pić ziołowe herbatki, najlepiej rano i wieczorem po jedzeniu. Nie

dasz się skusić żadnym fast foodom, hamburgerom i bułkom z żółtym serem z budek. Nie będziesz na raz jeść zbyt wiele jedzenia, klepiej rozłożoną porcję na pięć mniejszych posiłków, zamiast spożywać dwa lub trzy bardzo obfite. Nie będziesz kłaść się spać natychmiast po obfitym posiłku. Postarasz się rozładować skutecznie nadmierny stres.

Podczas ciąży. Zgaga często pojawia się w czasie ciąży. Dziecko rosnąc, uciska na przeponę swej przyszłej mamy. Dlatego powinna ona jadać często, ale mało. Po jedzeniu zaś nie schylać się ani nie opoczywać w pozycji leżącej (lub przynajmniej podłożyć sobie pod głowę drugą poduszkę). (k)

Smacznego!

Kapusta faszerowana

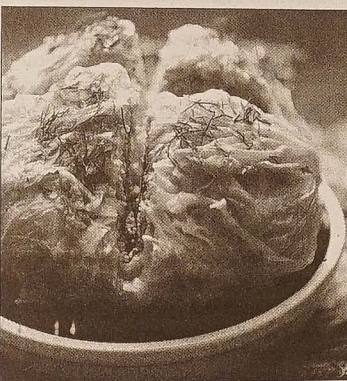
Składniki: spora kapusta włoska; po 40 dag mielonego mięsa wołowego i wieprzowego; 2 jajka; cebula; przyprawy.

Przygotowanie: Mięso zemełć z cebulą lub kupić mielone, dodać posiekaną, podsmażoną cebulę, jajka, sól, pieprz, jeśli ktoś lubi – słodką lub

ostrą paprykę, oregano. Starannie wymieszać. Kapustę obgotować w osolonej wodzie. Odchylać delikatnie liście i pomiędzy nie wkładać przygotowany farsz. Gotować aż kapusta będzie miękka uważając, by farsz nie „uciekł”, w tym celu można kapustę obwiązać. Podawać z ziemniakami lub pieczywem i sosem pomidorowym.

Rada: Na kapustę faszerowaną lepiej użyć włoską, bo ma miększe liście i łatwiej nadziać ją farszem. Sos pomidorowy możemy zrobić z samego gęstego soku pomidorowego, dodając do niego tylko posiekaną cebulę i bazylię. Gotować ok. 20 min. na małym ogniu. Można też najpierw zrobić zasmażkę z orzeszka masła i łyżeczki mąki, rozprowadzić wodą, posolić, dolać sok lub przecier pomidorowy, zagotować.

Przygotowanie ok. godziny, 4-6 porcji. (k)

SĄ TAK SKUTECZNE JAK ZE SKLEPU

Domowym sposobem

Włosy wymagają systematycznej pielęgnacji. Nie zawsze musimy o nie dbać za pomocą kupionych kosmetyków. Możemy do tego celu wykorzystać samodzielnie przygotowane specyfiki ze składników obecnych w każdym domu. Są tak samo skuteczne jak te ze sklepu.

MASECZKA Z OLIWĄ – oliwę z oliwek lekko podgrzewamy i wcieramy we włosy. Po ok. 30 minutach zmywamy. Do ostatniego płukania możemy dodać sok z połowy cytryny. Taka maseczka bardzo szybko regeneruje przesuszone i zniszczone włosy.

KOMPRES Z PIWA I ŻÓŁTKA – mieszamy ze sobą: 1-2 żółtka i pół szklanki piwa. Połączone w jednolitą masę składniki wcieramy we włosy i pozostawiamy na głowie przez ok. 10-15 minut. Dokładnie spłukujemy. Dzięki takiemu zabiegowi włosy będą lśniąco i puszyste.

PLUKANKA NADAJĄCA POŁYSK – bierzemy: 1/4 letniej wody, 1 łyżeczkę octu owocowego oraz łyżeczkę miodu. Wszystkie składniki mieszamy ze sobą i płuczemy włosy. Taka mieszanka nie tylko nada naszym włosom połysk, ale również ułatwi ich układanie.

KOMPRES Z MIODU – na umyte i wilgotne włosy należy nałożyć pół szklanki miodu (najlepiej płynnego) i po 20 minutach spłukać. Włosy będą miękkie i lśniąco.

PLUKANKA Z SOKIEM Z CYTRYNY – po umyciu głowy należy wypłukać włosy dodając do wody odrobinę soku z cytryny. Włosy będą pięknie lśnić.

ODŻYWKA Z OLEJEM RYCYNOWYM – mieszamy ze sobą dokładnie: dwa żółtka, sok z połowki cytryny, a także 3-5 kropele oleju rycynowego (możemy go zastąpić oliwą z oliwek). Odżywkę możemy stosować zarówno przed umyciem, jak i po. Nakładamy ją na 20 minut, po czym dokładnie spłukujemy wodą. (k)

Telewizja

CZWARTEK 25 LISTOPADA

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? (mag.) 8.00 Wiadomości 8.15 Cafe serio (pr. public.) 8.25 Kawa czy herbata? (mag.) 9.05 Misiowanki (s. anim.) 9.30 Budzik (dla dzieci) 9.55 Niesamowite przypadki Harrisa Pembletona (s.) 10.20 Moda na sukces (s.) 10.45 Polskie lektury obowiązkowe - Chłopi (s.) 11.55 Książki na jesień (mag.) 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.20 My, wy, oni (mag.) 12.50 ZUS radzi (mag.) 13.00 Kiosk przy Wspólnej (mag.) 13.10 Lokatorzy (s.) 13.40 Książki na jesień (mag.) 13.47 Ludzie wśród ludzi (mag.) 14.00 Para w Polskę - Trzebiatów (mag.) 14.25 W labiryncie (s.) 14.56 Książki na jesień (mag.) 15.00 Wiadomości 15.10 Rycerze i rabusie (s.) 16.00 Program edukacyjny 16.25 Moda na sukces (s.) 16.50 Sportowy Express 17.00 Teleexpress 17.20 Plebania (s.) 17.50 Jaka to melodia? (pr. muz.) 18.15 Forum (pr. public.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.05 Prosto w oczy (mag.) 20.30 Głina (s.) 21.30 Sprawa dla reportera (pr. public.) 22.05 Debaty (pr. public.) 22.55 Wiadomości 23.10 Cześć Tereska (film pol.) 0.40 Wokół wielkiej sceny (mag.)

TVP 2

6.55 10 minut tylko dla siebie (mag.) 7.05 Na dobry początek (pr. rozryw.) 7.15 Żegnaj, Rockefeller (s. anim.) 7.40 Marceli Szpak dziwi się światu (s. anim.) 7.50 Przygód kilka wróbla Ćwirka (s. anim.) 8.05 Na dobre i na złe (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie (mag.) 10.20 Maggie (s.) 10.45 Marian i Hela - 10. Festiwal Kabaretu - Koszalin 2004 (pr. rozryw.) 11.40 Od przedszkola do Opola (pr. muz.) 12.15 Święta wojna (s.) 13.00 Panorama 13.20 30 ton! Lista, lista - lista przebojów (mag.) 13.50 Podróż do ziemi obiecanej (s.) 14.35 Gra z cieniem (teleturniej) 15.00 Wizyta w Kopydłowie - Starsza pani (pr. rozryw.) 16.00 Panorama 16.15 10. Festiwal Kabaretu Koszalin 2004 (pr. rozryw.) 17.10 Tygodnik Moralnego Niepokoju (pr. rozryw.) 17.35 Lubię czytać (mag.) 17.50 Program lokalny 18.30 Panorama 19.05 Jeden z dziesięciu (teleturniej) 19.35 Reportaż 19.50 Panorama flesz 20.00 Ręka nad kołyską (film USA) 22.00 Panorama 22.20 Biznes (pr. public.) 22.25 Sport telegram 22.45 Gorączka - Zbigniew Religa, Marcin Sudor (mag.) 23.15 Dziewczęta z Saint-Cyr (film franc.) 1.15 W obronie prawa (s.)

REKA NAD KOŁYSKĄ

Film fabularny, 120 min, USA 1992
TVP 2, czwartek 25. 11., godz. 20.00
Reżyseria: Curtis Hanson
Występują: Annabella Sciorra, Rebecca De Mornay i inni.

Claire Bartel (Annabella Sciorra) jest szczęśliwą żoną i matką. Wraz z mężem Michaeliem (Matt McCoy) tworzą wyjątkowo dobraną parę, powodzi im się finansowo, mają ładny i wygodny dom. Ich kilkuletnia córka Emma jest grzecznym dzieckiem, a wkrótce spodziewają się kolejnej pociechy. Kiedy ciężarna kobieta udaje się do swego nowego lekarza na rutynowe badania, przeżywa szok. Dr Victor Mott, egzaminując pacjentkę, wyraźnie przekracza pewne granice...

TV KATOWICE

6.50 Echa dnia (pr. public.) 7.45 Aktualności 8.00 Pół godziny dla rodziny (mag.) 8.45 Gość dnia 9.00 Transmisja obrad Sejmu RP 16.15 Rozmowa dnia (pr. public.) 16.45 Aktualności 17.00 Magazyn historyczny 17.50 Poszukiwania (pr. public.) 18.00 Aktualności 18.20 Wiadomości sportowe 18.25 Publicystyka w TV Kato-

wice 19.00 Koszykówka - Euroliga kobiet 20.00 Telekurier (mag.) 20.45 Echa dnia (pr. public.) 21.10 Kurier sportowy 21.20 Studio pogoda 21.30 Kurier gospodarczy 21.45 Aktualności 21.55 Wiadomości sportowe 22.00 Porozmawiajmy (pr. public.) 22.10 Trójka tam była... 22.45 Studio pogoda 22.50 Książki z górnej półki (mag.) 22.55 Gwiazdy sportu 23.10 Patrol Trójki (mag.) 23.40 Król Joe (film USA) 1.20 WuWuA (pr. muz.).

POLSAT

6.00 Piosenka na życzenie (mag.) 6.45 TV Market (mag.) 7.00 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 7.30 Zbuntowany anioł (s.) 8.30 Interwencja (mag.) 8.50 Bar VIP (pr. rozryw.) 9.20 Jezioro marzeń (s.) 10.15 Bar VIP (pr. rozryw.) 10.55 Najzabawniejsze zwierzęta świata (pr. rozryw.) 11.25 Samo życie (s.) 12.05 Zbuntowany anioł (s.) 13.00 TV Market (mag.) 13.15 Domowa kawiarenka (mag.) 13.45 Egzamin z życia (s.) 14.15 Zwiariowany świat Malcolm (s.) 14.45 Pensjonat Pod Różą (s.) 15.45 Wydarzenia 16.10 Interwencja (mag.) 16.30 Duża przerwa (s.) 17.00 Szkoła przetrwania (s.) 17.55 Bar VIP (pr. rozryw.) 18.30 Wydarzenia 19.10 Pierwsza miłość (s.) 20.00 Bar VIP (pr. rozryw.) 21.00 Daleko od noszy (s.) 21.35 Co z tą Polską? (pr. public.) 22.40 Biznes Wydarzenia (pr. public.) 23.10 Niezła sztuka (pr. public.) 23.40 Nieustraszeni. Poza cenzurą 0.30 House Night (mag. muz.).

TVC 1

5.00 Sama w domu (mag.) 5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Czarodziejskie przedszkole 8.50 Śpiewanki 9.00 AZ-kwiz Junior (teleturniej dla dzieci) 9.30 W lot po świecie (mag.) 10.00 Wiadomości 10.10 Moja matka Frank (film austral.) 11.45 Stało się... (pr. sat.) 12.00 Wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.30 Ćwiczenie z TVC 13.40 Niewiedza nie usprawiedliwia (mag.) 14.00 Wiadomości 14.05 Pod pokrywką (mag.) 14.30 Bananowe rybki (talk show) 14.55 Oczarowanie IV (s.) 15.50 Co mogę zrobić dla siebie (mag.) 16.00 Wiadomości 16.05 Czarodziejskie przedszkole (mag. dla dzieci) 16.30 Labirynt (dla dzieci) 17.00 Przyjaciele IV (s.) 17.30 AZ-kwiz (teleturniej) 17.55 Prognoza pogody 18.00 Report (aktualności reg.) 18.25 Stop (mag. dla kier.) 18.30 Kinobox (mag. film.) 18.57 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wieczorynka 19.15 Wiadomości 19.35 Wydarzenia kulturalne 19.40 Prognoza pogody 19.45 Bramki, punkty, sekundy 20.00 Wycieczka (film czes.) 21.50 Tworzenie państwa (pr. sat.) 22.05 Wypadek (film czes.) 22.30 Wydarzenia, komentarze 23.05 Prognoza pogody 23.09 Bramki, punkty, sekundy 23.20 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.25 Współwina (film br.) 1.05 Przyjaciele IV (s.) 1.30 Allo! Allo! (s.) 1.55 Skryte Wołochy Janka Rokyty (dok.) 2.25 Piękne zguby 2.55 Program dla miłośników muzyki dętej 3.25 Nasza wieś 3.45 Geografia spożywca 4.05 Za ścianą 4.30 Auto Moto Revue.

TVC 2

6.10 Ćwiczenie z TVC 6.15 Wiadomości TVS 6.40 Wiadomości regionalne 7.55 Panorama 8.30 My jesteśmy z Estonii (pr. ed.) 8.45 Historia ciętka 8.55 Wizyta w zoo 9.05 Przygody nauki i techniki (s. dok.) 9.35 Geografia spożywca (s. dok.) 9.55 Honorowi obywatele (s. dok.) 11.00 Danze, canti e lamenti Milosza Štédronia (dok.) 11.20 Sposrżenia z zagranicy 11.30 AZ-kwiz (teleturniej) 12.00 Euronews 12.30 Space Shuttle (dok.) 13.20 Śpiewanki 13.25 O czarodziej-skiej musze (bajka) 14.00 Meduza (lista przeb.) 14.30 Interpelacje postów do premiera 15.15 Svtelozar (s. dok.) 15.40 Na pływali z J. Skvorcem (talk show) 16.05 To mnie interesuje (mag.) 16.30 Czeskie muzea i galerie (s. dok.) 16.40 Klucz (mag.) 17.10 Rodzina i szkoła (mag.) 17.30 Popularis (mag.) 18.00 Allo! Allo! (s.) 18.30 U nas w Europie 18.55 Wiadomości w języku migowym 19.00 Magazyn paraliimpijski 19.25 Golf 2004 (mag. sport.) 19.40 Chwała zwycięzcom (s. dok.) 20.00 Cudowna planeta: Superczłowiek (s. dok.) 20.50 Sposrżenia z zagranicy 20.55

Chcemy jeszcze żyć (dok.) 21.25 Czesłowacki Tygodnik Filmowy 21.40 Między nami zwierzętami (s.) 21.50 Klub Filmowy: Wiatrem przemiełno z... (film argent.) 23.15 Blues ze Staré Pekárny (mag. muz.) 23.55 Zapis posiedzenia Sejmu PRC.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.30 Zagrożone gatunki (s. dok.) 9.00 Biały kiel II: Legenda o białym wilku (film USA) 11.00 Stary (s.) 12.05 Marianna, królowa nocy (s.) 13.00 Darowane serce (s.) 13.50 Moja puszysta Walentyna (s.) 14.45 O.C. (s.) 15.40 Zachodni wiatr (s.) 16.35 Zaryzykuj! (teleturniej) 17.05 Właśnie teraz 17.20 Kobra 11 IV (s.) 18.15 Prognoza pogody 18.20 M.A.S.H. (s.) 18.50 Pálí vám to? (teleturniej) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Polityczny harašení (pr. roz.) 21.10 Redakcja (s.) 22.30 Obywatelskie judo (pr. publ.) 23.10 Mężczyźni, kobiety i psy (s.) 23.40 Komando FOKI (film USA) 1.45 Życie w mieście VI (s.) 3.40 Rady ptaka Loskutáka 4.40 Jednostka specjalna, Lipsk (s.).

PRIMA

8.00 Hotel Orth III (s.) 9.00 Kruche więzy (s.) 10.05 Wspaniali i bogaci (s.) 10.35 Prima jazda 11.20 Odkrywanie dzikiej natury (s. dok.) 11.50 Derrick (s.) 13.00 A teraz Susan II (s.) 13.30 Pan Złota Rączka (s.) 14.00 Czarodziejki V (s.) 14.55 Ostry dyżur VII (s.) 15.55 Siska III (s.) 17.05 Obwód Wolfa II (s.) 18.05 Kwiz show 18.43 Wiadomości regionalne 18.45 Prima TV 18.50 Minuty regionu 18.55 Prognoza pogody 19.00 Wiadomości 19.15 Tescoma Prima chochla 19.45 Dzieciół Woody (s. anim.) 19.55 Więzy rodzinne (s.) 21.05 Receptariusz prima pomysłów (mag.) 22.10 Ciernie (talk show) 23.05 Miejsce zbrodni: Frankfurt (s.) 0.40 Do rzeczy! 0.50 Szybka wygrana 1.55 Dementi 2.40 Wielkie sprawy kryminalne XX wieku III (s. dok.) 3.35 Sauna (talk show).

PIĄTEK 26 LISTOPADA

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? (mag.) 8.00 Wiadomości 8.15 Cafe serio (pr. public.) 8.25 Kawa czy herbata? (mag.) 9.05 Doktor Melchior Wyderko (s. anim.) 9.15 Listy od Feliksa (s. anim.) 9.25 Jedynecka (dla dzieci) 9.55 Fantaghiro (s. anim.) 10.25 Program edukacyjny 10.50 Pan Złota Rączka (s.) 11.15 W towarzystwie niedźwiedzi (film dok.) 12.00 Wiado-

OŚMIORNICZKA

Film sensacyjno-przygodowy
TVP 1, piątek, 26. 11., godz. 20.40
125 min, Wielka Brytania 1983
Reżyseria: John Glen
Występują: Roger Moore, Maud Adams, Louis Jourdan i inni.

Szesty film o przygodach brytyjskiego superagenta 007 Jamesa Bonda, w którym główną rolę zagrał Roger Moore, i drugi w reżyserii Johna Glena. Znamyca temu uważają "Osmiorniczkę" za jedną z najlepszych "bondowskich" produkcji, którą można oglądać bez końca i to z zapartym tchem. W 1983 roku film znalazł się w Wielkiej Brytanii na liście rekordzistów kasowych. W Berlinie Wschodnim ginie agent 009. Przed śmiercią udaje mu się dostarczyć do brytyjskiej ambasady beczenny klejnot, pochodzący z carskiej kolekcji. Okazuje się jednak, że diamentowe jajko jest tylko zręcznym wykonanym falsyfikatem. Wezwany superagent James Bond ma zająć się rozwikłaniem zagadki. Minister jest przekonany, że w sprawie są zamieszani Rosjanie, którzy przygotowują kolejną tajną akcję. Okazuje się, że oryginalne jajko ma być wystawiony na sprzedaż w londyńskim domu aukcyjnym Sotheby, gdzie oczywiście pojawia się Bond...

TVC 1

5.00 Sama w domu (mag.) 5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Czarodziejskie przedszkole (dla dzieci) 8.50 Śpiewanki 9.00 Moja maskotka (mag.) 9.20 Gdzie się podziła ta stara pio-

mości 12.10 Agrobiznes 12.20 Wielkie sprzątanie (mag.) 12.45 Anna tysiąca dni (film ang.) 14.00 Sopot 2004 na bis - Kate Ryan (pr. muz.) 14.30 W labiryncie (s.) 15.00 Wiadomości 15.10 J.A.G. - Wojskowe Biuro Śledcze (s.) 16.00 Raj (dla młodzieży) 16.25 Plebania (s.) 16.50 Teleexpress 17.10 Puchar Świata w skokach narciarskich w Kuusamo 19.15 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.10 Bulionerzy (s.) 20.40 Osmiorniczka (film ang.) 22.55 Wiadomości 23.05 To nie jest wasz syn (film USA) 0.40 Akt woli (film ang.) 2.25 John F. Kennedy - anatomia spisku (film dok.).

TVP 2

6.55 10 minut tylko dla siebie (mag.) 7.05 Na dobry początek (pr. rozryw.) 7.20 Żegnaj, Rockefeller (s.) 7.45 Marceli Szpak dziwi się światu (s. anim.) 7.55 Przygód kilka wróbla Ćwirka (s. anim.) 8.05 Na dobre i na złe (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie (mag.) 10.15 Przygody pana Michała (s.) 10.45 Maggie (s.) 11.10 10. Festiwal Kabaretu Koszalin 2004 (pr. rozryw.) 12.00 Jest jak jest (s.) 12.30 Wydarzenia, wydarzenia... (pr. public.) 13.00 Panorama 13.20 Kabaretowe kawałki (pr. rozryw.) 13.50 Podróż do ziemi obiecanej (s.) 14.35 Gra z cieniem (teleturniej) 15.00 Śpiewajcie Panu pieśń nową 15.15 Wydarzenia, wydarzenia... (pr. public.) 15.25 Złotopolscy (s.) 16.00 Panorama 16.15 Złotopolscy (s.) 16.45 Arabia Saudyjska - Monarchia w kryzysie (film dok.) 18.30 Panorama 19.05 Śpiewające fortepiany (teleturniej) 20.00 Panorama flesz 20.05 Europa da się wróżyć (pr. rozryw.) 21.05 Ł jak Laskowik, T jak Tey - Z tyłu sklepu (pr. rozryw.) 22.00 Panorama 22.20 Biznes (pr. public.) 22.25 Sport telegram 22.45 Wideoteka Dorosłego Człowieka (pr. muz.) 23.20 Miłość, honor i posuszeństwo (film USA) 0.55 Phil oszust Collins (film austral.).

TV KATOWICE

6.50 Echa dnia (pr. public.) 7.45 Aktualności 8.00 Uwaga weekend, czyli kulturalny niezbędnik weekendowy 8.45 Gość dnia 9.00 Transmisja obrad Sejmu RP 16.15 Rozmowa dnia (pr. public.) 16.45 Aktualności 17.00 Klasa z klasą (teleturniej) 17.50 Drobne sprawy (mag.) 18.00 Aktualności 18.20 Wiadomości sportowe 18.25 Pod górę (mag.) 19.00 Festiwal Kultury Polskiej na Ukrainie - Festiwal i ludzie 19.45 Rozmowa dnia (pr. public.) 20.00 Telekurier (mag.) 20.45 Echa dnia (pr. public.) 21.10 Kurier sportowy 21.20 Studio pogoda 21.30 Kurier gospodarczy 21.45 Aktualności 21.55 Wiadomości sportowe 22.00 Porozmawiajmy (pr. public.) 22.10 Ludzie i sprawy (mag.) 22.45 Studio pogoda 22.50 Książki z górnej półki (mag.) 22.55 To jest temat 23.10 Jeden dzień z życia oficera operacyjnego milicji w Moskwie 23.35 Czarny serial - Makoszowy 23.55 Akwarium, czyli samotność szpiega (s.).

POLSAT

6.00 Piosenka na życzenie (mag.) 6.45 TV Market (mag.) 7.00 Zwiariowany świat Malcolm (s.) 7.30 Zbuntowany anioł (s.) 8.30 Interwencja (mag.) 8.50 Bar VIP (pr. rozryw.) 9.20 Szkoła przetrwania (s.) 10.15 Bar VIP (pr. rozryw.) 11.10 Benny Hill (pr. rozryw.) 11.25 Kocham Klarę (s.) 12.05 Zbuntowany anioł (s.) 13.00 TV Market (mag.) 13.15 Alfabet kulinarny Kurta Schellera (mag.) 13.45 Egzamin z życia (s.) 14.15 Zwiariowany świat Malcolm (s.) 14.45 Rosyjska ruletka (teleturniej) 15.45 Wydarzenia 16.10 Interwencja (mag.) 16.30 Exclusive - najciekawsze historie świata 17.00 Jezioro marzeń (s.) 17.55 Bar VIP (pr. rozryw.) 18.30 Wydarzenia 19.10 Pierwsza miłość (s.) 20.00 Bar VIP (pr. rozryw.) 21.00 Świat według Kiepskich (s.) 21.40 Nieustraszeni 22.40 Biznes Wydarzenia (pr. public.) 23.10 Pula biznes i giełda (pr. public.) 23.30 Pierwsza fala (s.) 0.30 Gliniarze z Szanghaju (film hongkong.) 2.15 Aquaz music zone (mag. muz.).

TVC 1

5.00 Sama w domu (mag.) 5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Czarodziejskie przedszkole (dla dzieci) 8.50 Śpiewanki 9.00 Moja maskotka (mag.) 9.20 Gdzie się podziła ta stara pio-

senka 10.00 Wiadomości 10.05 M Nell 1/2 (film USA) 11.40 Film o mie Dzikie pszczoły 12.00 Wiadomości 12.30 Kolory życia (mag.) 13.30 jaki sposób... (mag.) 14.00 Wiadomości 14.05 Nasza wieś 14.25 Prognoza dla miłośników muzyki dętej 15.10 Cyrk Humberto (s.) 16.00 Wiadomości 16.05 Safari (s.) 16.30 Niefortuna czarownica III (s.) 17.00 Czy n zechcecie? (mag.) 17.15 Ślad (mag. podr.) 17.30 AZ-kwiz (teleturniej) 17.55 Prognoza pogody 18.00 Report (aktualności reg.) 18.30 waha się i kręci! (pr. roz.) 18.57 Lwanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wieczorynka 19.15 Wiadomości 19.35 Wydarzenia kulturalne 19.45 Prognoza pogody 19.45 Bramki, punkty, sekundy 20.00 Hrabia M. Christo 4/4 (film fr.) 21.45 Talk show Jana Krausa 22.30 Wydarzenia komentarze 23.05 Prognoza pogody 23.08 Bramki, punkty, sekundy 23.10 Wszystko względne jest (s.) 23.15 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.45 Potajemny ślub (film br.) 23.50 Wycieczka na temat... Magikowskiej sceny 3.30 A.P. Cechow szkodził tabaki (film czes.) 3.50 Wszystko względne jest (s.) 4.00 Nainwane podróże nainwego małżonka Libora Vojkůvka (cykl podr.) 4.15 Kwartet.

TVC 2

6.10 Ćwiczenie z TVC 6.15 Wiadomości TVS 6.40 Wiadomości regionalne 7.55 Panorama 8.30 Blues ze Staré Pekárny (pr. muz.) 9.10 Popul (mag.) 9.45 Skarby świata (s. dok.) 10.00 Blok kursów językowych 10.15 Niewiedza nie usprawiedliwia 10.20 Czesłowacki Tygodnik Filmowy 11.30 AZ-kwiz (teleturniej) 11.45 Euronews 13.00 Cudowna planeta Superczłowiek (s. dok.) 13.50 Śpiewanki 13.55 Czarnoksięski białobłoty 14.50 Labirynt (dla dzieci) 15.20 tropie (mag.) 15.45 Poprask (pr. muz.) 16.10 Między nami zwierzętami (s.) 16.20 Przygody nauki i techniki (s. dok.) 16.50 Nicholas Vyn (dok.) 17.50 Kamera w podróży (dok.) 18.55 Wiadomości w języku migowym 19.00 Magazyn Ligi Mistrzów 19.25 Stop (mag.) 19.30 Euro 20.00 Honorowi obywatele (s. dok.) 20.55 Piękne zguby (talk show) 21.00 Teatr żyje! (mag.) 22.25 Wieść kameralna z muzyką i poezją 22.50 Uczta (film czes.) 0.50 Zapis posiedzenia Sejmu PRC.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Zagrożone gatunki (s. dok.) 9.05 Dzień z dzieckiem (film USA) 10.45 Stary 11.55 Marianna, królowa nocy 12.50 Darowane serce (s.) 13.45 puszysta Walentyna (s.) 14.45 (s.) 15.35 Zachodni wiatr (s.) 16.35 Zaryzykuj! (teleturniej) 17.05 Właśnie teraz 17.20 Kobra 11 IV (s.) 18.15 Prognoza pogody 18.20 M.A.S.H. 18.50 Pálí vám to? (teleturniej) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 przeciw 100 (teleturniej) 20.10 Zodiak (s.) 22.00 Prask! (mag.) 22.10 Nico - ponad prawem (film hongkong.) 0.30 Puszek (erot. show) 1.10 Greszne żądze USA 3.10 Obywatelskie judo (pr. publ.) 3.45 Katapult (pr. roz.) 4.00 Oddział specjalny, Lipsk (s.).

PRIMA

8.00 Hotel Orth III (s.) 9.00 Kruche więzy (s.) 10.05 Wspaniali i bogaci (s.) 10.35 Prima jazda 11.20 Odkrywanie dzikiej natury (s. dok.) 11.50 Derrick (s.) 13.00 A teraz Susan II (s.) 13.30 Pan Złota Rączka (s.) 14.00 Czarodziejki V (s.) 14.55 Ostry dyżur VII (s.) 15.55 Siska III (s.) 17.05 Obwód Wolfa II (s.) 18.05 Kwiz show 18.43 Wiadomości regionalne 18.45 Prima TV 18.50 Minuty regionu 18.55 Prognoza pogody 19.00 Wiadomości 19.15 Tescoma Prima chochla 19.45 Dzieciół Woody (s. anim.) 19.53 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 20.00 Wycieczka na temat... Magikowskiej sceny 3.30 A.P. Cechow szkodził tabaki (film czes.) 3.50 Wszystko względne jest (s.) 4.00 Nainwane podróże nainwego małżonka Libora Vojkůvka (cykl podr.) 4.15 Kwartet.

Dnia 26 listopada 2004 minie trzy-nasta rocznica bolesnej rozłąki z naszym Drogim

śp. JÓZEFEM BŁATONIEM

z Piotrowic. Wszystkim, którzy razem z nami poświęca Mu chwilę wspomnień i modlitwę dziękuję
RK-210

Dnia 25. 11. 2004 mija 11. rocznica śmierci Naszego Kochanego

śp. WILHELMA NOWAKA

z Karwiny. Z miłością i szacunkiem wspominają - żona, synowie Stanisław, Bronisław i córka Janina z rodzinami.
RK-199

Kto w sercach żyje tych, których opuścił ten nie odszedł.

Z niegasnącym bólem w sercu podajemy do wiadomości wszystkim krewnym i przyjaciółom, że dnia 24. 11. 2004 zmarł w wieku niedożytych 80 lat nasz Ukochany Mąż, Ojciec, Brat, Dziadek, Pradziadek, Wujek

śp. JAN PARCHAŃSKI

zamieszkały w Hawierzowie Miascie. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w sobotę 27. 11. 2004 o godz. 14.00 z sali obrzędowej w Suchej Górnej. Zasmucona rodzina.
GL-562

KARWINA - STARE MIASTO - MK PZKO zaprasza członków oraz sympatyków 27. 11. o godz. 15.00 do Domu PZKO na występ zespołu folklorystycznego „Suszanie”, któremu akompaniować będzie kapela „Kamraci”. Prosimy o punktualność.

SKRZECZÓŃ - MK PZKO zaprasza 26. 11. o godz. 17.00 do Domu PZKO na kulinarną prelekcję Franciszka Bałona pt. „Makarony nie tylko do zupy”.

▲ MK PZKO zaprasza 27. 11. o godz. 17.00 do Domu PZKO na wspomnieniowe spotkanie członków Klubu Młodych z lat 60., 70., 80. ubiegłego stulecia.

COEXISTENTIA - Zebranie Polskiej Sekcji Narodowej Ruchu Politycznego Coexistentia-Wspólnota odbędzie się 26. 11. w Cz. Cieszyń, ul. Strzelniczna 28 (siedziba ZG PZKO); godz. 15.30 (prezydium zarządu), godz. 16.00 (zarząd).

OLZIANIE RÓŻNEGO WIEKU - spotkanie wszystkich 4. 12. o godz. 16.00 w Klubie PZKO przy ul. Bożka. Ilość osób prosimy zgłaszać do 30. 11. pod nr. tel. 558 712 859 p. Ula Niedoba - Szczepaniak.

W kinach

KARWINA - Centrum: Shark Tale (26. 11. godz. 15.30); „Holky to chtěj” (25. 26. 11. godz. 17.45); Życie, którego nie było (25. 26. 11. godz. 19.00); **Reflex:** Egzorcysta: Początek (25. 26. 11. godz. 17.00, 20.00); **Ex:** Złe wychowanie (25. 26. 11. godz. 19.00); **CIESZYŃ - Central:** Troja (25. 26. 11. godz. 19.00); **TRZYNIEC - Kosmos:** Shark Tale (25. 26. 11. godz. 19.00); Dziewczyna z sąsiedztwa (25. 26. 11. godz. 17.30); Złe wychowanie (25. 26. 11. godz. 20.00).

Na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1 (25. 11. godz. 18.00), TVC 2 (pt. 26. 11. 20.00).

POLSKIE AUDYCJE: UKF Ostrawa (25. 11. m i Trzyniec 105,3 m, po-pt: 18.00-19.15, nie: 18.30-19.00).

Do za Olzã

CIESZYŃ, Księgarnia Piastowska: wystawa „Portret - struktura - krajobraz” Bruno Michalika.

MIASZANIE CIESZYŃSKA, ul. Mennicza 46: wystawa „Książnica Cieszyńska - Pierwsze dziesięciolecie”. Otwarte po-śr i pt: 10-18, so: 9-15.

W terenie

CIESZYŃ - MK PZKO Park Słoneczny zaprasza 26. 11. o godz. 10.00 w salce koła w Parku A. Sikora na zebranie członkowskie. Temat - działalność oraz sprawy finansowe Koła.

TRZYNIEC - MK PZKO zaprasza 27. 11. o godz. 16.00 do Domu PZKO na przedświąteczne spotkanie. W programie: występ Klubu Młodych z NYDKU.

HAWIERZÓW MIASTO - Klub Młodych zaprasza na spotkanie w klubie 25. 11. o godz. 15.00 do sali przy ul. Matuška 2.

Głoszenia do „Głosu Ludu” przyjmowane są w dni powszednie:
godz. 8.30-15.30 w redakcji „Głosu Ludu” przy ul. Komenského 4, Czeski Cieszyń;
godz. 8.00-16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelnicí 18, Czeski Cieszyń;
godz. otwarcia w księgarni Klub Polskiej Prasy i Książki, ul. Čapka 7, Czeski Cieszyń;
godz. otwarcia w Oddz. Literat. Pol. Biblioteki w Karwinie Frysztacie (przy rynku);
e-mail: ogloszenia@glosludu.cz.

Kronika Rodzinna

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 22. 11. 2004 zmarł w wieku 96 lat nasz Kochany Ojciec, Teść, Dziadek, Pradziadek, Wujek

śp. LEON NOWAK

zamieszkały w Karwinie Raju. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 26. 11. o godz. 12.30 z kościoła parafialnego w Karwinie Frysztacie na cmentarz do Karwiny 2 Kopalni. Zasmucona rodzina.
GL-561

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 20. 11. 2004 zmarła w wieku 67 lat nasza Najdroższa Siostra, Ciocia, Szwagierka i Kuzyńska

śp. ANIELA CHOWAŃCOWA

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w piątek 26. 11. 2004 o godz. 14.00 w kościele katolickim w Karwinie Frysztacie. Zasmucona rodzina.
RK-208

KARWINA - STARE MIASTO - MK PZKO zaprasza członków oraz sympatyków 27. 11. o godz. 15.00 do Domu PZKO na występ zespołu folklorystycznego „Suszanie”, któremu akompaniować będzie kapela „Kamraci”. Prosimy o punktualność.

SKRZECZÓŃ - MK PZKO zaprasza 26. 11. o godz. 17.00 do Domu PZKO na kulinarną prelekcję Franciszka Bałona pt. „Makarony nie tylko do zupy”.

▲ MK PZKO zaprasza 27. 11. o godz. 17.00 do Domu PZKO na wspomnieniowe spotkanie członków Klubu Młodych z lat 60., 70., 80. ubiegłego stulecia.

COEXISTENTIA - Zebranie Polskiej Sekcji Narodowej Ruchu Politycznego Coexistentia-Wspólnota odbędzie się 26. 11. w Cz. Cieszyń, ul. Strzelniczna 28 (siedziba ZG PZKO); godz. 15.30 (prezydium zarządu), godz. 16.00 (zarząd).

OLZIANIE RÓŻNEGO WIEKU - spotkanie wszystkich 4. 12. o godz. 16.00 w Klubie PZKO przy ul. Bożka. Ilość osób prosimy zgłaszać do 30. 11. pod nr. tel. 558 712 859 p. Ula Niedoba - Szczepaniak.

GALERIA ZDROWEGO MIASTA, Karwina: do 17. 12. wystawa ceramiki i dekoracji z kwiatów Dariny Smużowej i Dity Maruszkowej „Świąteczna inspiracja”. Otwarte po-pt: 10-16.

BIBLIOTEKA REGIONALNA KARWINA, rynek Masaryka: do 7. 12. wystawa obrazów Tadeusza Wrątnego. Wystawę można zwiedzać w godz. otwarcia biblioteki.

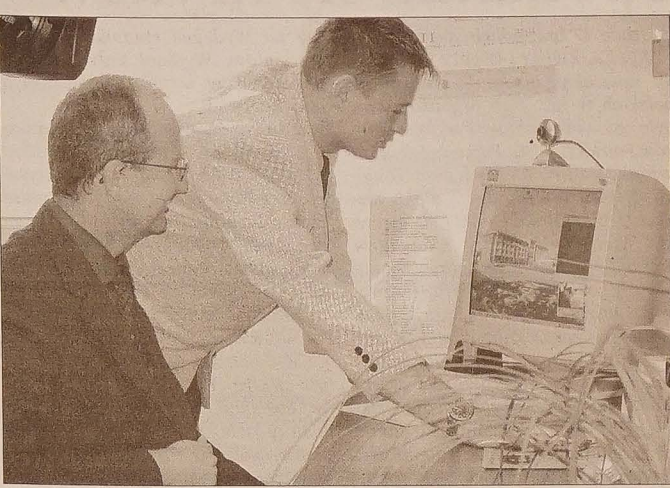
MUZEUUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ - sala wystaw Muzeum w Cz. Cieszyń, Hlavní tř. 3: do 31. 12. wystawa „Nauczyciele, patrioci, historycy...”. Otwarte wt- pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

DOMY RODZINNE
Dom dwugeneracyjny w Mostach koło Cz. Cieszyń, podpiwniczony, poddasze, sieci inżynierskie, kolaudacja r. 1993, utrzymywany opłocny ogród, garaż. Spokojne miejsce z dobrym dojazdem. Cena do uzgodnienia.
Sprzedam dom rodzinny w Ligotce Kameralnej, ładna okolica, 10 lat po kolaudacji, 5+1 (2 x zaplecze soc.), parcela 8a, sieć inżynierska. Cena do uzgodnienia.
Sprzedam dom rodzinny w Cz. Cieszyń, ul. Kopernika 6+1, po rekonstrukcji. Cena do uzgodnienia.

GARAŻE - sprzedaż
Garaż w Cz. Cieszyń, U Mlékárny. Cena 110 tys. Kč.
Garaż w Cz. Cieszyń, ul. Nová Tovární. Cena 90 tys. Kč.
Garaż w Cz. Cieszyń, na Horkách. Cena do uzgodnienia.
Garaż w Cz. Cieszyń, ul. Úvoz, z parcelą (cca 854 m²), odpowiednio do budowy domu rodzinnego, sieć inżynierska. Cena 350 tys. Kč.
Ofertujemy biura do wynajęcia w centrum Cz. Cieszyń, ul. Viaduktowa. Blízsze info. w BN. Cena do uzgodnienia.

Ofertujemy parcele w różnych miejscach, różnej wielkości, do różnych celów (Stanišlavice, Žukův Gůrny, Trzanovice, Kocoběd, Ropica, Wědrynia 3x1800 m², gaz, voda, el. na místě), Cz. Cieszyń - Úvoz, 8a z garażem.

MIESZKANIA
Wymiana mieszkania (OKD) 2+1 w Hawierzowie Szumbaru (I. Etap) z przerbkami za mniejsze mieszkanie w Cz. Cieszyń.
Wymiana mieszkania 1+1, Cz. Cieszyń, ul. Okružní, przerbki, 2 balkony za mieszkanie w Cz. Cieszyń.
Ofertujemy mieszkanie spółdzielcze 4+1, Cz. Cieszyń, ul. Mládežnická. Cena 450 tys. Kč.
Ofertujemy mieszkanie spółdzielcze 3+1, Cz. Cieszyń, ul. Mládežnická. Cena do negocjacji 315 tys. Kč.
Ofertujemy mieszkanie spółdzielcze 3+1, Cz. Cieszyń, ul. Polní. Cena do negocjacji 350 tys. Kč.
Ofertujemy mieszkanie spółdzielcze 2+1, Cz. Cieszyń, ul. Slezská. Znížka! Cena 360 tys. Kč.
Ofertujemy mieszkanie spółdzielcze 3+1, Cz. Cieszyń, ul. Kysucká. Cena do negocjacji.
Ofertujemy mieszkanie spółdzielcze 2+1, Trzyniec, ul. Kopernika, po rekonstrukcji. Cena do negocjacji 580 tys. Kč.
Potrzebują państwo sprzedać lub wynająć mieszkanie? Korzystajcie z naszych usług.
Ofertuje:
CZERNEK
Jan Czernek
558 711 842
606 757 577
777 077 277

Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Cz. Cieszyń, inż. Janusz Foltyn, oraz Łukasz Broda, jeden z lektorów-studentów, którzy będą uczyli seniorów, łącząc się za pośrednictwem internetu z DPS w Cieszyń i Trzyniec. Fot. autor

Internet dla seniorów

Dokończenie ze str. 1
- Nasi klienci muszą najpierw pokonać swoje opory. Wielu obawia się, że nie poradzi sobie z używaniem nowoczesnego sprzętu. Wierzę jednak, że młodzi lektorzy poradzą sobie z takimi przeszkodami - stwierdził dyrektor DOS w Cz. Cieszyń Janusz Foltyn. Mieszkańcy tej palcówki mają do dyspozycji cztery komputery, z web kamerami włącznie. Szkolenie odbywać się będzie raz lub dwa razy w tygodniu, a cały cykl potrwa przez trzy miesiące.
Stowarzyszenie „Trianon” zamierza objąć projektem jak najszerzy krąg seniorów. W związku z tym jego członkowie chcieliby zaproponować realizację projektu również w czesko-cieszyńskim Klubie Emerytów przy ul. Štefánika. W tym zakresie zamierzają współpracować z Urzędem Miejskim. Dodajmy, że istniejący od marca 2003 „Trianon” nie pomaga wyłącznie seniorom. Jego głównym celem jest działalność na rzecz integracji niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym. Stowarzyszenie koncentruje się też na pomocy w przygotowaniu niepełnosprawnych do pracy na pozycjach średnich kadr menedżerskich.

redakcyjnej Noczy

»Beskid«: koniec sezonu

Na zakończenie sezonu turystycznego 110 członków PTTS „Beskid Śląski” spotkało się 20 bm. w Domu PZKO Karwina Frysztat, aby podsumować kończący się rok turystyczny.
Przed obradami minutą ciszy uczczono pamięć zmarłych kolegów. Wspólnie odśpiewano hymn „Beskidu” „Szumi jawor szumi...” Podsumowanie tegorocznej działalności przeprowadził główny organizator spotkania, kierownik Komisji Turystycznej Karol Macura. W br. „Beskid Śląski” zorganizował 41 wycieczek (w tym 14 tzw. wtorkowych) oraz 13 wycieczek rowerowych. Obfity jest również plan wycieczek na rok 2005. Z oferty tej mogą skorzystać nie tylko członkowie „Beskidu”, ale również nie zrzeczeni sympatycy turystyki, z młodzieżą szkolną włącznie. Zresztą sprawa pozyskiwania młodzieży w szeregach turystów „Beskidu” była naczelnym tematem w dyskusji.
Z uwagi na fakt, że zadaniem „Beskidu” jest nie tylko popularyzacja turystyki, ale również ugruntowywanie w społeczeństwie wiedzy o regionie, na spotkanie zaprosiliśmy gości - prezesa MK PZKO Frysztat Helenę Wierzoń, Józefa Wierzoń i przedstawicielkę miejscowej szkoły Urszulę Sikorę. Zapoznaliśmy nas z historią, dokonaniem i problemami regionu karwińskiego, MK PZKO i PSP Karwina. O dobrych nastrojach postarały się nasze koleżanki z rejonu karwińskiego, które przygotowały smaczny poczęstunek.
Rozchodząc się amatorzy turystyki z „Beskidu Śląskiego” życzyli sobie wzajemnie, by następny sezon turystyczny był równie udany, a jego podsumowanie odbyło się przy tak samo dużej frekwencji.
W. JANIK

Koncert w lecznicy

Kierownictwo ośrodka rehabilitacyjnego kąpielisk w Karwinie Granicach oferuje swoim pacjentom fachową opiekę zdrowotną, stosując nowoczesne metody lecznicze. Ważnym składnikiem terapii jest też pozamedyczna oferta. Tu można wspomnieć np. o jadłospisach uwzględniających potrzeby dietetyczne kuracjuszy. Oddział kultury ośrodka dba natomiast o zaspokojenie potrzeb kulturalnych swoich podopiecznych. Organizuje wycieczki, zabawy taneczne, wystawy, prelekcje. Zaprasza różnorodne zespoły teatralne, muzyczne, czy wokalne.
7. 11. byłem słuchaczem koncertu w wykonaniu znanych na naszym terenie artystek: śpiewaczki Grażyny Wilk-Biernot i pianistki Wandy Miech. Koncert odbył się w cukierni. Repertuar bogaty i różnorodny. Od pieśni ludowych, melodii operowych, operetkowych, przez klasykę, jazz po muzykę nowoczesną. U obu wykonawczyń program oceniamy wysoki poziom artystyczny. Słuchacz podziwiał walory głosowe i wspaniałą technikę wokalną Grażyny Wilk-Biernot. Artystka ta aktualnie współpracuje z chórem i orkiestrą praskiej filharmonii, z którą w tych dniach wyjeżdża na występy gościnne do Japonii. Wanda Miech po raz kolejny udowodniła, że jest bez przesady najlepszą pianistką i pedagogiem muzycznym na naszym terenie. Oprócz tego, że z wyczuciem akompaniowała naszej śpiewaczce, dała pokaz prawdziwego artyzmu muzycznego, z werwą wykonując utwory Czajkowskiego, Chopina, Listy, Pucciniego. Fantazja na temat koncertu warszawskiego R. Adinshla przyniosła wykonawczyń duże uznanie i zasłużone oklaski. Dodać trzeba, że dwugodzinny koncert prowadziły same artystki, nawiązując ze słuchaczami bezpośrednią rozmowę.
JÓZEF GÓRECKI

Spotkanie elektryków

W środę 17 bm. odbyło się w Domu PZKO im. Żwirki i Wigury w Cierlicku Kościelcu spotkanie elektryków polskich w RC. Jego organizatorem było Stowarzyszenie Elektrotechników Polskich w RC. Poza prelekcjami członków SEP, inż. Tadeusza Tomana („Rewizje urządzeń elektrycznych”), inż. Karola Guńki („Elektrownie wiatrowe”) i inż. Stanisława Febra („Produkcja kształtek szamotowych przy pomocy wibroprasowania”), gość z Gliwic, dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Gliwickiej, prof. dr hab. inż. Bogusław Grzesik, przedstawił kierowaną przez siebie uczelnię. Wydział Elektryczny kształci studentów w zakresie współczesnej elektrotechniki, elektroniki oraz informatyki przemysłowej. Kadra profesorów gwarantuje wysoki poziom kształcenia, a dobrze wyposażone laboratoria niezbędą wiedzę praktyczną. W skład Wydziału Elektrycznego wchodzi 3 instytuty (Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów, Instytut Metrologii i Automatyki Elektroenergetycznej, Instytut Elektrotechniki Teoretycznej i Przemysłowej) oraz 1 katedra (Katedra Maszyn i Urządzeń Elektrycznych). Aktual-

nie na Wydziale studiuje ok. 2100 studentów. Wydział zatrudnia 89 pracowników, w tym 115 nauczycieli akademickich.

Dziekanowi Wydziału towarzyszyli prof. dr inż. Kazimierz Gierlotka, dyrektor Zakładu Napędu Elektrycznego i Energoelektroniki Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Przemysłowej, jednocześnie wiceprzewodniczący Stowarzyszenia Elektryków Polskich w Gliwicach oraz mgr inż. Kazimierz Nabzdęk, emerytowany wykładowca Wydziału Górniczego Politechniki Gliwickiej i pracownik Biura Projektów Hutniczych w Gliwicach. W dyskusji poruszono tematy związane z rozwojem przedsiębiorstwa w dziedzinie elektryki oraz podejmowania pracy w krajach Unii Europejskiej po poszerzeniu UE o Polskę i Czechy.

Uzgodniono z gośćmi z Gliwic, że ich prelekcja zaproponowana zostanie uczniom Polskiego Gimnazjum w Cz. Cieszynie. Dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej przybędzie do Cz. Cieszyna, jeżeli wśród gimnazjalistów znajdą się osoby zainteresowane studiami na jego uczelni. (T.T.)

Media, rum i Szebesta

Spotkałem w Trzyńcu Szebestę. Nie trudno jest go spotkać, jeśli się wie, na jakiej zmianie pracuje i przez którą z bram wychodzi po fajerancie. Piwa on nie pija, tak więc ani „Kocur”, ani „Kromflek” czy „Gwóźdź” nie przemawiają do jego wyobraźni. Kolegów również się wyrzekł od czasu, gdy, jak mawia, wyrzekli się być kimkolwiek poza „zasobami ludzkimi” w języku „menedżerów”, stąd też trudno byłoby szukać go wśród grupek (po trzech, czterech na flaszkę), zaludniających wszystkie zakamarki koło budynku dworca autobusowego. W poczekalni było tłoczno od samotników i gwarno od ich monologów. Stojąc cicho przy pulpach pili kofolę z rumem z lepkiem, bo niedomytych z powodu braku czasu szklanki opróżnione spieszyli oddać bufetowej za oszklonym okienkiem. Nim bowiem autobusy zabiorą ich do domu, chcieli zdążyć poczuć rausza i coś w rodzaju wspólnoty w samotności.

Szebesta w rękę trzymał zwiniętą gazetę.

– Kupiłem sobie gazetę – powiedział, gdy już zdołałem wcisnąć się między dwóch „roboli”, najwidoczniej i tak nie mających sobie nic do powiedzenia. – A powinienem był zamiast niej kupić sobie rumu – odstawił swoją szklankę na blat i obejrzał się smutno na kolejkę pod ścianą. Powiedział: – Czytając gazety dowiesz się „g”. Jedna baba pisze, że nie wie, o czym pisać, a inna że ma kłopoty z efektem jojo. Co to, k..., takiego?

– Po odchudzeniu nawrót do pierwotnej wagi.

– Przecież wiem. Ale chłopcy są jeszcze gorsi. Któryś kiedyś dał wielki tytuł na pierwszej stronie „Na ratunek wielorybom”. Czy widziałeś kiedy u nas wieloryba? No nie. A może, k..., chowają się przed nami?

Podstuchujący nas goście uśmiechnęli się do siebie z milczącym pobłażaniem. Odezwał się najmłodszy, ściśnięty na samym rogu: – K..., przecież gazety zawsze wypisywały duperele, no nie?

– Ale dziennikarze mogli się powoływać na wytyczne z góry.

– No tak, z tym to mieli dobrze. Czytelniczy zresztą też: wystarczyło przewrócić na lewą stronę którykolwiek artykuł, a poznawali prawdę. Teraz można gazetę przenicować na wylot, a dowiedzieć się można tylko tego, że czasy są ciężkie, świat jest zły, a ludzie to, k..., kurwy.

– I że trzeba ratować wieloryby – pędkiem wtrącił młody. – Czy ktoś z

was widział tu wieloryba? – Podniecony, wypatrywał na twarzy Szebesty oznak wdzięcznej sympatii, jednak ów czuł się zbyt dobrze w roli obrońcy praw człowieka do zdrowego rozsądku, żeby z niej zrezygnować wcześniej, nim obsadził się w innej. Wreszcie, rad, że „jego głos w sprawie” (jak lubił wyrażać się media i politycy), odparł grzecznie: – Ch... z nimi – gdyż zawsze wyrażał się po swojemu. Jeśli dobrze go znam, nie same wieloryby miał na myśli.

Kierowcy autobusów, do tej pory cicho i cierpliwie oczekujących na swoją wielką chwilę przy peronach, niemal równocześnie zaczęli zapuszczać silniki. Plac zapelniał się spaliniami, opustoszała poczekalnia. Kobiety, od dawna usadowione przy oknach autobusów, z zazdrością, do której nie przystąpiłyby się nigdy, wolały maskować ją pogardą, przyglądały się mężczyznom, w biegu przeskakującym kolejne krawężniki peronów. Szebesta to zauważył i skomentował: – Każdy się cieszy, czym tylko może.

Najwidoczniej niespieszno mu było do domu. Najwidoczniej za bardzo zdenerwowały go c z a s y, albo s i a t, albo l u d z i e, żeby poprzestać na dwóch czy trzech kolejkach: „Każdy się leczy, czym tylko może”.

Jest w zwyczaju przed wyjściem na peron odstawić szklankę, z której się piło, na parapet bufetu. Na pulpici zrobiło się przestronno. Szebesta położył na nim gazetę. Wracając od okienka spojrzął na nią ponuro: – Zobacz tylko – czy w ich redakcji naprawdę nikt nie ma matury? „Caritas” to „ta” caritas, nie tam, k..., „ten” caritas.

– Dlaczego im tego nie napiszesz? – Pij, dla kogo ja to kupiłem? Dlaczego ty nie napiszesz do poliej, żeby nie kradli, albo postów, żeby przestali pożerać własne ogony jak wąż na starej rycinie, albo do polityków, by mówili do rzeczy? Dlaczego nie napiszesz do mnie, żebym nie pił i nie kłął?

Kupiwszy w bufecie szklankę rumu „bez” postawiłem ją przed nim i, nie wiadomo z jakiego powodu, zabrałem gazetę do domu; czyż nie leżał tam na stole jej bliźniaczy egzemplarz?

Wprawdzie nie lubię pracy, którą zarabiam na życie, tego dnia jednak rad byłem, że nie jestem na przykład poetą lub politykiem: Kto to może wiedzieć, ilu na Zaolziu żyje ludzi o podobnych jak Szebesta poglądach? Może nie przeklinają, a nawet nie piją, kto im jednak zabroni myśleć sobie swoje? S. Sz.

W KADRZE TRZYŃCA ZADOMOWILI SIĘ MŁODZI PIŁKARZE Zadowolenie pod Jaworowym

Jesienny rzut rozgrywek trzocielgów piłkarze Futbolu Trzyniec zakończyli na 9. miejscu z dorobkiem 21 pkt. Do czwartego zespołu – „B” drużyny Złina tracą zaledwie 3 pkt., do lidera z Hluczyna punktów 10. Dla przypomnienia podajemy, że w ub. roku Trzyniec uzbierał 20 pkt. i zajmował 8. lokatę. Lider z Kromierzyna miał nad nimi 14 punktową przewagę. Pierwszą część sezonu 2004-2005 podsumował Jan Berešik, asystent trenera Zdeňka Dembinnego.

– Do jakiego stopnia jest pan usatysfakcjonowany z 9. lokaty i z 21 uzyskanych punktów?

Pierwsze mecze w naszym wykonaniu nie napawały zbyt dużym optymizmem, uzyskaliśmy bowiem zaledwie kilka punktów, a poza tym występy naszej drużyny pozostawiały wiele do życzenia. Na taki stan rzeczy przełożył się nieudany letni sezon przygotowawczy, kiedy kilku naszych graczy było nękanych kontuzjami. Dopiero w drugiej połowie rozgrywek nasza gra nabrała rumieńców, a w ostatnich siedmiu kolejkach nie zazналиśmy goryczy porażki. Zespół wziął się w garść, zaczął zbierać punkty, choć czasami było to kosztem jakości widowisk. Uważam zatem, że mamy powody do zadowolenia.

– Po zakończeniu ub. sezonu drużyna opuściła jej filary – Michał Kruczyński i Michael Kubík. Jak pan ocenia poczynania co prawda utalentowanych, ale niezbyt jeszcze ogranych juniorów, którzy zamiast nich pojawili się w składzie?

19-letni Svozil i zaledwie 17-letni Hupka nie mieli łatwego zadania, ale wywiązali się z niego bardzo dobrze. Niezłazili rozdali sobie również ich rówieśnicy Josef Ciešlar, Szmek, Walica i Hupka. Wszyscy młodziecy pokazali, że trzeba brać ich pod uwagę jako równorzędnych partnerów bardziej doświadczonych piłkarzy. Kierownictwo klubu może się cieszyć, że w kadrze jest kilkunastu młodych wychowanków, którzy stanęli na wysokości zadania i pokazali, na co ich stać.

Którzy futbolisci – poza wspomnianymi już juniorami – swoją grą miło pana zaskoczyli?

Pełniący dotychczas rolę drugiego bramkarza Bruc świetnie zastąpił kontuzjowanego Gardošika. Mimo iż

Asystent trenera Jan Berešik.

Fot ROMAN BASELIDES

popiełnił kilka błędów, zawsze można było na niego liczyć. Swoją wysoką klasę potwierdził również filar drużyny Pawlus, który bardzo skutecznie kierował defensywą zespołu. Ta spisywała się bardzo dobrze, chociaż moim zdaniem obrońcy częściej mogli włączyć się w akcje ofensywne.

W grze trzynieckiego zespołu niekiedy pojawiły się luki. Młodzianom czasami brakowało doświadczenia i zimnej krwi...

Otóż to. Z powodu nieprecyzyjnych podań zbyt często i niepotrzebnie traciliśmy piłki w środku pola, po czym znów musieliśmy podejmować wyczerpującą walkę, by je z powrotem odzyskać. Brakowało nam doświadczonego piłkarza, który w odpowiednich momentach potrafiłby szanować piłkę, rozegrać ją, konstruując tym samym akcję ofensywną. W drugiej połowie rozgrywek odpowiedzialność wziął na swoje barki wspomniany już Svozil, do którego dołączył Hupka. Wszystko zmieniło się na lepsze po powrocie doświadczonego Zdenka Ciešlára, który w decydujących momentach zdołał poderwać zespół do walki.

– W meczach wyjazdowych pana podopieczni radzili sobie o wiele lepiej niż w spotkaniach na własnych śmietniach. Co było tego główną przyczyną?

Było to dla mnie zaskoczeniem, chociaż już wcześniej o tym słyszałem. W meczach przed własną widownią, kiedy staramy się sforować twierdzą przeciwnika, w decydujących momentach brakuje nam zimnej krwi i zaskakujących pomysłów. W mec-

zach wyjazdowych nasza gra stoi na szczelnej obronie i szybkich kontratakach.

Jakie spostrzeżenia dotyczące zespołu Trzyniec nasuwają panu po kilku zwycięskich meczach w Jaworowym?

Przychodząc do Trzyniec przed rozpoczęciem sezonu zdawałem sobie sprawę, że czynniki sukcesu w skromnych warunkach. Biorąc

uwagę niezbyt wysoki budżet klubu muszę powiedzieć, że Futbol Trzyniec radzi sobie bardzo dobrze. Wiedzę, czego mogą się tutaj spodziewać Kierownictwo klubu stawia na własnych wychowanków, których w zespole zdecydowana większość. Czy Trzyniec pozostanie w trzeciej lidze, albo ruszy do walki o drugą wyższą klasę, to nie od nas już zależy. Rozmawiał: ROMAN BASELIDES

WYNIKI TRZYŃCA:

Beneszów Dolny 2:4 (1:2), Brno/trc 1:1 (0:0), Posztorna 3:1 (2:0), Olomuniec 0:3 (0:1), Hluczyn (0:0), SC Znojmo 2:2 (0:1), Brno/Kotutovice 1:2 (0:1), FC Slovácko „B” (0:1), Bystrzyca pod Hostynem (0:0), Baník „B” 3:1 (2:1), Zlín „B” Witkowice „B” 2:0 (0:0), Lipowa (0:0), Hranice 1:1 (1:1), Uniczów (1:0).

U siebie: 2 3 2 8:9 pkt. – 11. Na wyjazdach: 3 3 2 13:11 12 pkt. 2. miejsce.

Razem: 5 6 4 21:19 21 - 9. m.

Strzelcy: 5 - Jakus, 4 - Hupka, Hudzieczek, Kluz, 2 - Malif, Svozil, J. Ciešlar, Kocur.

ŻK: 5 - Hudzieczek, 4 - Jakus, Tšek, 3 - Z. Ciešlar, Hupka, Kluz, 2 - J. Ciešlar, Kocur, Lachow, Malif, Müller, Svozil.

CZK: 1 - Hudzieczek (w Bystrzyce pod Host.)

Rzuty karne: na bramkę Trzyniec 4/3 - Hanus (Hluczyn), Ordoš (Slovácko), J. Daněš (Baník „B”), Návrát - wykorzystany (Beneszów Dolny); Trzyniec: 1/1 Hupka (Baník „B”).

Z Czech powrócili bez punktów

W meczu rozegranej awansem 26. kolejki ekstraklasy hokeja na lodzie między Spartą Praga i Stalownikami Trzinec, lepszym okazał się zespół ze stołecznego miasta, umacniając się w fotelu lidera. Choć w wtorek trzyniec w T-Mobile Arenie zagrał znacznie lepiej niż w niedzielę w Pilźnie, do domu powrócili z pustymi rękami. W drugim spotkaniu Slavii Praga przegrała z drużyną Hamé Zlín 0:3.

SPARTA PRAGA - TRZYŃCIEC 3:1 (2:1, 0:0, 1:0). Bramki: 2. Hanzlík, 11. Nedvěd, 55. Výborný - 15. Pavelek. Sędzią: Rejthar. Kary: 4:3, nie wykorzystane, widzów 4203.

O wyniku spotkania zadecydowała pierwsza tercja, w której dobrze spisujący się gospodarze zaaplikowali podopiecznym Pavla Marka dwa gole. Pierwszy już w 2. min., kiedy w bramce Wojtka wyładował krążek po strzale Hanzlíka z niebieskiej linii. 11. min. okazała się pechową dla golkipera Wojtka, który nie poradził sobie z niezbyt mocnym strzałem Nedvéda, którego idealnie obsłużył Výborný. Przyjeźdźni się jednak nie załamali. Po 15 min gry wykorzystali niefortunna zmiana gospodarzy i po akcji Skotapy Pavelek skutecznie swobodnie wykiwał bramkarza. W drugiej części gry Trzyniec przestawił oddawanie za darmo krążek rywalowi i gra stała się tym samym bardziej wyrównana. Żadna z drużyn nie dochodziła do stu procentowych sytuacji strzelackich, walka toczyła się głównie w środku lodowiska. Groźne sytuacje

nastąpiły tylko w 28 min. po kontraatakowi Sivka i Kotrl i w 39 min. po rajdzie Martynka. W trzeciej tercji gospodarze spędzili sporo czasu na lawce kar, Trzinec nie zdołał jednak ukarać ich przewinięciem, mimo że w ciągu 36 sek grał z przewagą dwu zawodników. Sparta kontrolowała przebieg meczu, w dodatku pięć minut przed końcem spotkania po indywidualnym rajdzie Výborný dołączył trzeciego gola. W 58. min bliski zdobycia bramki był Skotepa, jednak-

że młody bramkarz Popperle bronił, a zlikwidował jego strzał do bramki. Sparta wygrała wszystkie spotkania na własnej tafli. – O nas porażce zadecydowała pierwsza tercja, w której niepotrzebnie straciliśmy dwa gole. Po przerwie byliśmy o wiele bardziej aktywni, jednakże nie spokojnie nadarżających się okazji – stwierdził trener Trzyniec Pavel Marek.

LOKATY: 1. Sparta 58... 9. Wice 31, 11. Trzinec 28.

Małysz faworytem konkursu w Kuusamo?

Wczoraj polscy skoczkowie odlecieli do Kuusamo na pierwsze zawody Pucharu Świata 2004/05. W składzie zabrakło kontuzjowanego Roberta Matejki, zamiast niego do Finlandii poleciał Tomasz Pochwała. Oprócz niego zawodnika polscy kibice mogą dopinguować na skoczni „Ruka” Adama Małysz, Wojciecha Skupienia i Mateusza Rutkowskiego. W oczach trenera reprezentacji Finlandii Miki Konjokowskiego największym faworytem pierwszego konkursu w rozpoczętym sezonie jest A. Małysz. Zdaniem selekcjonerów Heinza Kuttina i Lukasa Kruczka Mateja jest obecnie polskim skoczkiem numer dwa. Zawodnik nabawił się kontuzji kostki na treningu podczas gry w piłkę. Sko-

czek ma przed sobą cały sezon i trze liczą na to, że być może stanie się starcie konkursów w Harrachovie 12 grudnia. Najważniejszymi konkursami w sezonie będą Turniej Czterech Skoczni, a w listopadzie mistrzostwa świata w Oberstdorfu.

Przed rozpoczęciem sezonu w Kuusamo reprezentacja Polski w skoczności doznała kilku zasadniczych zmian. Oprócz nowych trenerów z Austrii Kuttina i Horngachera, do kadry został nowy psycholog – Kamil Wójcik. 26-letni absolwent UJ w Krakowie w stanie kryzysu powinien pomóc Małyszowi i spółce. Na ile mu się uda, będzie wiadomo dopiero na koniec sezonu.